

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Rembrandt: Krisztus prédikál (részlet)

2000. február

XI. évf. 2. sz.

Tartalom

Tanulmány

Ravasz László: A halál életformáló ereje.....	59
---	----

Prédikáció generális vizitáció alkalmával

Csiha Kálmán: El nem maradok tőled... Józsué 1,1–5.....	64
---	----

Vasárnapi prédikációk

Csiha Emese: Nátánael. János 1,46–51	67
Fodor László: A rókáknak barlangjuk van... Máté 8,19–20	70
Győry Elemér: Elveszett a fiam. Lukács 2,42–49.....	72
Hegedűs József: Belső megtisztulás. Máté 15,10–11	75
Lakatos Péter: Ördögűzés. Márk 1,32–39	76
Ólé Sándor: A kánai menyegző. János 2,10	78
Sarkadi Nagy Pál: Az ellenszél. Márk 6,45	80
Visky János: Az atya ölelése. Lukács 15,20–24	82

A Genezáret partján

Erick Schick: Tedd azt, ami a hivatásod!.....	86
*** Isten szabadon osztott kegyelme.....	86

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Sándor Endre: Hogy tehetnél illet? János 1,6–10.....	87
--	----

Nőszövetségi bibliaóra

Sipos Károly: Krisztus király a családi életemben. 2Mózes 20,12; Efézus 6,1–5	88
---	----

Esketési prédikáció

Csoma Zoltán: Krisztussal közösen. 1Mózes 2,18	89
--	----

Temetési prédikációk

Henter György: Ki a boldogabb? Prédikátor 4,1–3	90
Sipos István: Hozzatok küldettem. Lukács 4,18	92

Lelkészi értekezleten

Tóth Árpád: A lerontott választófal. Efézus 2,14	95
--	----

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály
Számítógépes szerkesztés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Tanulmány

Ravasz László

A halál életformáló ereje

Nincs ma aktuálisabb kérdés a halálnál. Soha még olyan tömegben, olyan félelmes és egyetemes főségekben nem lépett a közelünkbe a halál valósága, mint éppen a mostani időben. Szinte érezzük a leheletét s mindenáron messzire akarunk nézni, hogy elsuhanjon remegő tekintetünk attól, aki egész otthonosan, brutális bizalmassággal a közvetlen közelünkben rendezkedett be, mint ahogy a hivatlan vendég ül le a asztalunkhoz. Érezzük azt a kísérteties kényelmetlenséget, ami a próféta szavaiban rejlik: „Feljött a halál a mi ablakainkra, bejött a mi palotáinkba, hogy kipusztítsa a gyermekeket az utacról és az ifjakat az utcákról” (Jer 9,21).

De hát mikor nem volt aktuális ez a kérdés? Hiszen, amióta ember él a földön, a halál mindig a legnagyobb kérdés volt. Minden kornak, minden népnek, sőt minden embernek igazi ábrázata a halál kérdésének fekete tükrében látszik meg leginkább. Nem az élet képe, hanem a halál képe mutatja meg igazán az embert, s ebben hasonlók vagyunk a lávafolyamokhoz: azok is csak akkor tükröznek, ha előbb kihűltek, megfagytak. Éppen ezért valahogy azt ne méltóztassanak hinni, hogy én itt a halálról valami újat akarok vagy tudok mondani. Hiszen az emberiség legmélyebb elméi és legnagyobb látnokai éppen a halállal kapcsolatban mondták el legmélyebb gondolataikat és pillantották meg legragyogóbb látásaikat. Ezekhez nemhogy újat tudnék mondani, de arra sem vállalkoznék, hogy sorba bemutassam azokat. Csupán arra hívom föl olvasóimat, hogy az én parányi mécsesem világánál szálljunk alá a szellemi élet legsötétebb és legmélyebb bányájába: a halál problémájának mélységeibe s nézzünk ott körül. Talán meglátjuk ott lenn azoknak a hatalmas föld alatti erőknek a nyomait és útjait, amelyek világunk fundamentumát formálják.

I.

Mindenekelőtt egy tévedéstől kell magunkat megszabadítanunk. Attól tudniillik, hogy a halál nem tartozik lényegesen az élethez, hanem egészen külsőségesen, mondhatnám esetlegesen szakítja azt félbe, mint ahogy Atropos párka metszi ketté az életfonalat. Mintha az életnek a halál olyanformán adná a véghatárát, ahogy a szervesetlen testek kontinuumának a beléje hatoló s azt feldaraboló idegen hatás. Az ilyen fölfogás mellett a halál sötét prófécia, láthatlan átok, amely ott lebeg az elítélt feje fölött, s csak akkor válik reá nézve valósággá, ha váratlanul lecsap reá és életét megsemmisíti.

Holott a halál állandó folyamat, amelyik bekeretezi és formálja az életet és mintegy kiemeli azt a lét egyetemes árából, térbeli, meg időbeli, továbbá individuális egységgé tévén azt. A halál az élettel kezdődik s vele együtt halad, olyanformán, mint az átlóval két egyforma részre osztott négyzetben a jobb és bal háromszög, csupán azt kell észrevennünk, hogy egyiknek fogytával a másik arányosan nő. Tehát *minden* pillanatban munkálkodik bennünk a halál, mint ahogy az élet munkálkodik. Minden pillanatban születik bennünk valami és minden pillanatban meghal bennünk valami, s a mindenkori állapotot a két mennyiségnek az egyenlege adja. Amíg pluszos ez az egyenleg, a köznyelv életnek nevezi; mihelyt mínuszos lesz, a köznyelv halálnak mondja, pedig mind a kettőben benne lehet az ellentétes mennyiségnek egész beláthatatlan nagysága. Tehát a halál nemcsak az utolsó ponton metszi el életünket és nemcsak ezzel határolja be, hanem

határolja és formálja azáltal, hogy minden ponton, mint az élet korrelatívuma, az életet alakítja és színezi.

Éppen ezért az életnek magát kifejtő impulzív természetét, amely az alkalmazkodásban vagy a reakcióban áll, éppen úgy nevezhetjük maga-igenlésének, mint a halál tagadásának; éppen úgy a mindenkori élet-akarása, mint a mindenkori halál nem-akarása. Munka és nyugalom, javak szerzése és élvezet éppúgy az élet ösztönéből származtatható, mint ahogy visszavezethető a halál elkerülésének ösztönére. Miután pedig az állandóan jelenlevő és életünket szakadatlanul formáló halálnak mementója, csontos kezének nyoma a *fájdalom érzetében* jelentkezik öntudatunk előtt, márpedig azt a lélektan régen bebizonyította, hogy minden cselekvésünk, életünk minden mozdulása és kifejtő aktsa a fájdalom indítására születik: íme, világosan áll előttünk az a tény, hogy életünk ösztönmozgatója, *primum movense*, a halál szüntelenül munkáló, formáló ereje. Létünk cserépedényébe csak az agyagot adja az élet; az a formáló, alakító, finom vagy erős kéz, amely ezt az anyagot kialakítja: az a *halálnak a keze*. Ez a kéz odanyúl s azáltal, hogy az agyagot állandóan elhatárolja és megakasztja, művészi ellenállást gyakorol reá, kényszeríti azt, hogy e művészi ellenállás belső formájába elhelyezkedjék s azt önmaga igenlésével kitöltése. A gondolati formába belehelyezett agyag pedig az – edény.

A halálnak ez az életformáló ereje nemcsak az életnek, hogy úgy mondjam, anyagi mivoltában jelentkezik, hanem még sokkal inkább látszik az élet *minőségi* síkjában. Ugyanis a halál erejének anyalúgijában kristályosodnak ki az *értékeink*. Ha örökké és akadálytalanul élnénk, nem tennénk különbséget aközött, ami fejleszti és ami megakasztja az életet, miután semmi sem fejleszhetné és semmi sem akaszthatná meg azt, ami magában elégséges, zavartalan és örökkévaló. Nem érdekelnének a dolgok, mert nem fűzne hozzájuk semmi egzisztenciális vonás; egyik létező a másik mellett örök függetlenségben és örök közömbösségben élne s a lét maga egy óriási nunc stanszá merevedne, élettelen apró, mozaik léthalmazzá válna. Éppen a halál világténye teszi, hogy a világon minden létező, minden más étellel összefüggésben, egzisztenciális kapcsolatban van, s nincs olyan mozzanata az univerzumnak, amelyik ne lenne éppen a mi életünkhöz címezve vagy mint fejlesztő, vagy mint gátló körülmény. Míhelyt pedig a fejlesztő tényezők, mint értékek kiemelkednek az élet egyhangú vizeiből, a halál gondolatának hatalma alatt túlnőnek magán az életen is. Amily mértékben emésztí a halál e javak tapasztát: az életet, maguk ezek az értékek éppen olyan mértékben és éppen azért magasodnak fel világunk csúcspontjaivá. A természeti és múló életen túl végtelen magasságok felé nyúlik meg az út és az ember meglát olyan javakat, amelyek nem függenek élettől vagy haláltól, mint ahogy az Alpesek csúcsa független a völgy időszaki változásaitól. Míhelyt pedig az élet meglátta ezeket a halál feletti magasságokat és feljűk menekül, maga is nőni, nemesedni, magasztosulni fog és eddig ismeretlen dicsőségbe és fenségbe öltözik. A haláltól való félelmében gyáván menekült, s íme e királyi úton csodamagasságokra emelkedve, mosolyogva indul vissza, hogy meggyőzze a halált. Nem csoda, ha visszatértében nem találja már a félelmek királyának, hanem szent és áldott jótevőnek, aki azért vezeti át sötét kapuján, hogy neki adjon egy örökkévaló mennyei világot. A halál csak az a láthatatlan gyűrű, amely körülszorít vaskényszerével, de csak azért, hogy kénytelenek legyünk egyre magasabbra nőni. Az életnek minden vízszintes, a földön kúszó és ahhoz tapadó vonatkozásait elmetszi, hogy egyre fokozódó ösztönös szenvedelemmel az egyetlen lehetőség felé: az ég felé nőjünk. Mikor azt hisszük, hogy a legerősebben von az elmúlás mélységei felé, akkor emel szédületes sebességgel a menny felé, s tart bele büszkén és diadalmasan az örökkévalóság azúrjába, mint a fekete obeliszkek a hóféhér istenszobrokat.

A halál tehát a maga formáló erejével állandóan tépi, bomlasztja és mossa ki belőlünk mindazt, ami véges, múltó és természeti vonás vagy folt, míg a végső fokon semmi sem marad meg belőlünk, csak a mi tiszta és örök mivoltunk: a szellem a maga zavartalan, szűzi és ősi fenségében. Ez pedig azt jelenti, hogy a halál a maga végső diadalában veszíti el örökre és visszavonhatatlanul a csatát: csak azt hódította meg, ami úgyis az övé volt; amit pedig bírni akart, azt örökre elveszítette. Akkor szűnt meg, mikor leginkább önmaga akart lenni. Most látjuk, hogy Kálvinnak talán az volt a legmélyebb gondolata, amelyben a halált, a bűnt és a rosszat, egyszóval a mulandóságot és ősi gyarlóságot Isten dicsőségének hatalmas eszközeitül fogta fel és azt írta törvényül a Sátán elé, hogy az Úr dicsőségét éppen azzal munkálja, hogy meg akarja akasztani azt. Most érezzük, mennyire igaza volt Schillernek, amikor azt mondotta, hogy az olyan egyetemes valami, mint a halál, csakis jótétemény és áldás lehet.

II.

Az elmondott metafizikai elmélkedést próbáljuk megtölteni a magunk színes és gazdag élettapasztalataival. Legelső megfigyelésünk az, hogy a halál formálja *visszavonhatatlanná* és *komollyá* az életünket. Az élet rövid, tehát sietnünk kell: minden ember érezte már ennek a tapasztalatnak súlyát, minél tovább élt, annál erősebben. A haladó korról rövidülnek a napok és gyorsabban telik az idő. Ezért feszítjük meg izmainkat, ezért toldjuk meg a nappalainkat az éjszakával, ezért akarunk minden pillanatból kettőt csinálni. Mennyi elvégzetlen feladat, mennyi meg nem oldott probléma, mennyi megkezdett és be nem végzett munka! Olyan hosszúak a barázdák és olyan rövidek a napok. Megsarkantyúzzuk energiánkat s ez az erőfeszítés megnövel, rendkívüli arányokat kölcsönöz nekünk és parányiságunkból hősökké nevel. Ha nem lett volna halál a világon, nem lenne e földön az ember nagyságának semmi nyoma. Vedd el a halált és megszűnik a kultúra, mert megszűnt az ember növekedése.

A halál, amíg nem lett úrrá felettünk, szakadatlan arra figyelmeztet, hogy nem vagyunk készen, hogy még tengersok hiányzik belőlünk; egyebet sem tesz, csak örökösen hajszol s életünkbe a békétlenség, az elégedetlenség ösztökéjét szúrja. Mikor pedig bekövetkezik, váratlanul azzal lepi meg a világot, hogy a halott mégis csak kész volt; arca, lényé és míve befejezett, tökéletes egész, amely felett a békesség és összhang szelíd fényé honol. Igaza van Livingstone-nak: *senki sem hal meg addig, míg misszióját be nem fejezte*. A halott gyermekek arcán a bevégzett feladat túlvilági fénye dereng: látták a világot és belemosolyogtak, most pedig eltűnnek ismeretlen dicsőségbe, itthagyván mosolygásukat, amellyel szebbé tették a világot és boldoggá tettek egy anyai szívet. A csatatéren virágjában elesett ifjú hős élete nem kettétört élet, hanem teljes, befejezett élet, mert halála felségesebb misszió, mint a végtelenségig hordozott élet lett volna. Azért nincs pogányabb szimbólum, mint a kettétört oszlopokat ábrázoló sírkövek. A halál az Isten végső kezevonása, amellyel a mi ábrázatunkat befejezi és a kész képet beakasztja az örökkévalóság csarnokába. Sokszor mást jelent az ilyen kép, mint aminek készült, s ezt az új vonást a halál adta neki. Talán a föld számára indították s hirtelen túlvilági jelentést nyert. De az örökkévalóság csarnokában nincs befejezetlen kép: *a halottak mindig célnál vannak*.

De a haláluk munkál tovább és formálja a mások életét. Hozzák az élet legmélyebb, legszentebb tanításait és megszólalva, elmondják az Isten legfelségesebb, legtitkosabb üzenetét azoknak a szíveknek, amelyeket rettentő szomorúságokkal előkészítettek és megérleltek. Szeretteink halála a maga emberi vonatkozásában felveti a végső kérdést, hogy megadja rá a végső feleletet. Miért, miért? kérdik a szülők egyetlen gyermekük

ravatala mellett, s a halál felel: azért, hogy egészen az Istenéi legyetek. A jó pásztor is, ha át akarja vinni nyáját egy mélységen a túlsó, boldogabb mezőre, megfogja, ölbe veszi a legkedvesebb bárányt és átsiet vele a túlsó partra. S akkor a nyáj remegve, de ősi ösztönyszerűséggel siet utána a keskeny pallón, át a mélységek felett. Mosolyogva halad előttünk a halott gyermek az örökkévalóság felé s lezárt szempillái közül mintha annak a tudata fénylenék, hogy ő most parányi létére is főpapi méltóságot végez: Isten szívéhez viszi át a legdrágább szíveket. Miért, miért, tördeli kezét a fiatal özvegy, s a halál rejtelmes, jóságos mosollyal felel: azért, hogy elvezesselek egy sírhoz roskadozva, összetörten s te visszatérhess onnan, mint küzdő és imádkozó asszony, mint *hős asszony*, nevelni egyedül a gyermekeidet. Miért, miért, kérdi a sír szélén álló, ki túlélte hitvesét és gyermekeit s úgy maradt itt, mint szedett szőlőág; a halál gyöngéden, biztatón felel: azért, hogy már itt megérezd ezt a boldog igazságot: Isten, ha téged bírlak, nem tudakozodom ég és föld után. Miért, miért, lázonganak az anyák, hitvesek és mátkák milliói, akik nap-nap után kapják a fekete hírt a halál piros csókjáról, a halál pedig felel, komolyan, ünnepélyesen: kiválasztottam őket arra a dicsőségre, hogy belőlük éljen a jövőendő, hogy boldogabb, nemesebb és tisztább korszak viruljon ki áldozatukból, és kiválasztottalak titeket, hogy fájdalmatokból kései nemzedékek táplálkozzanak és gyászotok sötét fénye beragyogja az eljövendő századokat. Azért lesz majd érdemes élni e földön, azért lesz az életnek komolysága, szépsége és szentsége, mert az ő vérük kifolyt s a ti könnyetek elapadt. Fel a szívekkel, mert Isten a legnagyobb emberi feladatot bízta reátok világa megdicsőítésében, ti a halál és a szenvedés misszionáriusai, ti vagytok az ő kiválasztott edényei. Elégtek, mint a tömjén az oltáron, de tüzetek nyomán betölti a világot az örökkévalóság illata s éltetek nagy áldozatjának füstjében megjelenik és szól a világhoz az Úr. Körülöttetek templommá válik a föld, mert ti az Isten orcája előtt izzotok! Ti vagytok az élet lángja, ti vagytok a világ világossága!

És ha valaki nem érti meg ezt? Azon végigzúg és könyörtelenül érvényesül a halál törvénye: *Ami nem válik magasabb életté, az a halál martaléka lesz.* Azok megmaradnak lázadóknak és széttördelik létük gyémántdiadémját, azok megmaradnak büfelejtőknek, közömböseknak s kiölik magukból az örökkévalóság csiráit; azok megmaradnak durva, állati élethabzsolóknak s maguk pusztítják el egyetlen javukat: az érzéki életet. Síró árnyékok, átkozódó vagy elaljasult lelkekén bolyonganak vagy száguldoznak a kárhozat tornácaiban, várván egy-egy dantei utast, akiknek elpanaszolják végzetüket...

III.

Angelus Silesius így énekelt:

*Nem hiszem a halált. Ha százszor halnék is,
Százszor jobb életre ébredek fel mégis.*

*Szent dolog a halál. Minél hatalmasabb,
Őléből annál több életforrás fakad.*

*Csak az a halál szép, melyből élet árad.
Csak az a szép élet, mely halálból támadt.*

Aligha fejezték ki ennél szebben világunknak azt az alaptörvényét, hogy Isten a halált tette az élet formáló erejévé. E felfedezéssel magának Istennek a szívébe pillantunk bele és meglátjuk ott világtalányunk és saját életünk megoldását: a *kereszt titkát*. Ezért kellett Istennek emberré lennie, ezért kellett Jézusnak az emberi élet hasonlatosságába öltöznie, hogy az ő halálának ereje ott álljon világunk középpontjában, mint az életnek

egyetlen, örök forrása. Benne nem volt semmi, ami a halált, mint a végesség és a bűn ítéletét kihívta volna. Az ő halála az áldozat szabad ténye volt, hogy megrendítő voltában megmutassa nekünk a mibennünk rejlő földi hatalmakat, amelynek következményeképpen zuhant rá ez a nekünk szóló, de helyettünk őt érő ítélet. Tehát a mi ősemberi mivoltunknak helyettünk elviselt ítélete volt az. Viszont ugyanaz a halál megmutatta és reális hatalomképpen belekötötte ebbe a világba – nem, a szívekbe – az Isten megbocsátó, újjáteremtő, diadalmas szeretetét és hozzákötözött minket az új életnek ehhez a formáló erejéhez. Annak a halálnak komolysága s döbbenetes ereje megítéli és kiégeti belőlünk a halál gyökerét: a múltó, érzéki, egyszóval bűnös embert és annak a halálnak szépsége, szentsége, áldozati ereje s kiengesztelő hatalma felszabadítja szívünket a benne megjelenő isteni erőknél: a megváltás erejének befogadására. Éppen ezért az ő halála csak földi képében halál: isteni képében az élet ősméhe és az örökkévalóság csomópontja. Mikor mi csak még a nagypénket láttuk, Isten már akkor a húsvétot látta, s csak azért mutatta előbb nekünk az árnyékot, hogy előkészítsen a fényre.

Isten e halálhoz mérte és formálta a világot. Azt a halált látta és szívében hordozta már akkor, mikor még sem ég, sem föld nem volt formálva, mert az a halál az élet ősténye, az Ő életének gyökere és telje. Azért van a világ és azért vagyunk mi úgy, ahogy vagyunk, hogy abban a halálban megtaláljuk az Isten életét.

Siegfried Dehmel

Leoni néni éppen kéznél volt

– Csak Leoni néninek köszönhetem, hogy akkor nem vettem véget az életemnek.

A fiatalasszony jelentőségteljesen szünetet tartott.

– Éppen akkor lettem 18 éves, amikor megtudtam, hogy gyereket várok. Otthon nagy botrány volt. Apám össze akarta törni barátom minden csontját, anyám pedig csak a szegényről beszélt, amit fejükre hoztam.

A gyerek világrajötte előtt otthonról Berlinbe mentem. Rettenetesen féltem, hogy lesz tovább. Barátom cserbenhagyott, és teljesen magamra maradtam a nagyvárosban. Egyszer, emlékszem, a szociális gondozóhoz mentem a városházára, és a negyedik emeletről lenéztem a lépcsőházba, és arra gondoltam, hogy most itt ugorj le és mindennek vége!

Ekkor találkoztam Leoni nénival, aki egy csúnya, szegényes hátsókerthi házban lakott. Biztosan kitalálta, hogyan élek. Amikor egyszer újra találkoztunk a kapuban, így szólt:

– Nem jönne be hozzám pár percre? Éppen feltettem a kávémat. Különben egyedül iha-tom meg. – Ez volt a kezdet.

Amikor aztán a kis Gabriellával kijöttem a kórházból, Leoni néni segített. Elkérte tőlem a lakásom kulcsát. A kályha be volt fűtve, és még be is vásárolt. Nem hinné, milyen jólesett, hogy valaki várt rám.

Így tudtam elviselni, hogy a gyerek apja többé nem jelentkezett, és szüleim csak időnként írtak. Leoni néni segített, ahol tudott. Anélkül, hogy szót vesztegetett volna rá.

Időnként azon gondolkoztam, hogy miért teszi mindezt. Sokkal később tudtam meg tőle, hogy hisz Jézus Krisztusban. Minden vasárnap az Isten népe közé megy, de nem tartozik azok közé, akik csak nagy szavakat mondanak. Leoni néni nem a nyelvén hordja a hitét. Nem beszél róla sokat, hanem helyette tesz valamit.

Időnként, amikor Gabival nála vagyunk, megsimogatja a gyerek fejét és így szól:

– Mi hárman kerestük és megtaláltuk egymást Isten szeretete által.

Prédikáció generális vizitáció alkalmával

Csiha Kálmán

Kolozsvár

El nem maradok tőled...

Alapige: Józsué 1,1–5

Kedves testvéreim! Generális vizitáción vagyunk. Erdély gyülekezeteit így keressük fel immár évek óta, és most az ígében is egy különös vizitációról, egy kettős látogatásról van szó.

Először a fájdalom látogat. Izrael népe ájtott a pusztaságon, ott áll az ígélet földje előtt, de még nem tudtak átmenni a Jordánon. Először Áron hal meg, utána Mózes.

Először a fájdalom és a halál látogat. Mindannyian ismerjük e látogatást. A népünk is ismeri, a történelmünk is ismeri. Nemcsak Izrael népe vesztette el Mózes, az évszázadok alatt annyi mindent elvesztettünk mi is: Mohácsot, minden szabadságharcunkat, iskoláinkat, ifjúságunkat, szeretteinket. Annyiszor látogatott a történelemben is és a saját kicsi életünkben is a fájdalom és a halál. Most, amikor itt vagyunk közöttetek, akkor azért is jöttünk, hogy számba vegyük nemcsak az örömeket, hanem a fájdalmakat is. Szeretnénk benyitni mindegyiketek szíve ajtaján, és szeretnénk megkérdezni, hogy ki hiányzik azóta közületek, mint ahogy nekem is azóta nagyon hiányzik valaki. Szeretnénk számba venni a halottaitokat és a bánatokat, az élet fájdalmas nagy látogatásait, ami előtt nem lehetett becsukni az ajtót és ablakot, ami áttört mindenben és utolért bennünket. Szeretnénk számba venni az árvaságokat, szülők árvaságát, akiket itthagytak a gyermekek és elmentek a határokon túl; a szívetek belső árvaságát is, szeretnénk számba venni hol van nyomorúság, gond és bánat.

De ennek a régi vizitációnak ez csak az egyik oldala. A másik oldalon azt látjuk, hogy az élet látogat, hogy Isten látogat.

Azzal kezdődik ez a mi ígékben, hogy jött Isten és szólt Józsuének, a Nún fiának. Hogy szólt az Isten, ezzel kezdődött minden. Először szólt Isten, hogy legyen világosság, és lett, hogy legyen világ és élet, és lett, hogy legyen érző emberi szív, és lett, minden ezzel kezdődött, hogy szólt az Úr. Ezzel kezdődött Izrael népének életében is, amikor az Úr szólt Ábrahámnak és megígérte az Ígélet földjét.

Ezzel kezdődött Mózes életében is, amikor szólt az Úr, és Mózesnek el kellett mennie, hogy kivezesse népét Egyiptomból. Minden ezzel kezdődött. A mi életünkben is. Akkor, amikor még nem is tudtunk róla, valakik ölbe vettek és idehoztak, vagy egy másik drága templomba, és hallatszott az Ige: „elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentlélek nevében, tanítván őket...” Szólt az úr és megkereszteltek titeket. Ezzel kezdődött az egyház is: szólt az Úr. És a reformáció is. Ezzel kezdődik minden igazi hitvalló élet, hogy szól az Úr.

Jöttünk, hogy megkérdézzünk benneteket, hogy számba vegyük életetek belső, szép csodáit, hogy otthon olvassátok-e a Bibliát, és hogy egyszerre érzitek-e, hogy az Úr szól. Jöttünk megkérdezni, akiket annyi emberi beszéd tépett szerteszét és csapott be és vezetett félre, hogy megvan-e életeteknek ez a belső, szép csodája. Hogy szól az Úr, ez a mi kincsünk! Ezért van egyház, istentisztelet, és ezért kondulnak meg a harangok és az emberi szívek, mert valaki keres minket a fájdalmainkban is, a bánatok nagy vizitációján, és szól az Úr.

Szól az Úr Józsuének, a Nún fiának, Mózes szolgájának, mert azt akarta, hogy ne csak szolga legyen, hanem nagyobb terheket vegyen a vállára. Most azért kelj fel, menj át ezen a Jordánon.

Most azért kelj fel! Isten felkölti Józsuét és vállára rakja a továbbindulás terhét, mert Isten nem akarja azt, hogy a fájdalom és a halál megállítsa Izráelt, Isten nem akarja, hogy Izráel népe csak a bánattal maradjon, hogy íme meghalt Mózes és nem vezetett át a Jordánon és egyedül vagyunk, reménytelen az életünk. Isten szólt Józsuéhez, és tovább akarja indítani a népet. Izráel magára veszi a továbbindulás terhét és reménységét.

Jöttünk megkérdezni, s jövünk megkérdezni erdélyi anyaszentegyházunk minden gyülekezetét, és a mi bánattól és veszteségtől sújtott népünket, hogy szívünkig hat-e Isten szava, hogy vállaljuk-e a továbbindulás terhét és felelősségét? Vagy megtorpanunk, zúgolódunk, egymásnak támadunk, visszafordulunk és soha nem jutunk át Jordánon.

Jöttünk megkérdezni benneteket, lelkipásztorokat, gondnokokat, presbitereket, vallajátok-e a továbbindulás terhét? Őrizni a gyülekezetet, szeretni minden lelket, vigyázni rájuk és reményt adni, hogy nem az a döntő, amit emberi szavak mondanak, hanem az, amit Isten mond. Szól az Úr Józsuének: kelj fel! Nekünk is szól, a mi népünknek is szól: kelj fel és menj át ezen a Jordánon. Felkelni annak kell, aki elesett. Hányszor elestünk, kedves testvéreim! Nemcsak külső harcokban, hanem a szív belső harcaiban is. Elesett nép vagyunk. És szól az Isten hozzánk: kelj fel és menj át ezen a Jordánon! És felkelni annak kell, aki már feladta az utat, és leült az út szélére, mert már nincs ereje továbbmenni. Hozzánk is szól Isten. Jöttünk megkérdezni benneteket és általatok nemcsak Marosvásárhelyt, hanem egész Erdélyt, hogy a mi sokszor elesett népünknek van-e még ereje újra felkelni és elindulni? Mert aki az úton marad leesve vagy leülve, az elpusztul és soha nem jut át a Jordánon.

Mondja Isten Józsuének: Kelj fel, és menj át ezen a Jordánon! Te és mindaz a nép, arra a földre, amelyet én adok nekik, az Izráel fiainak. Ez egy külső haza volt, a szülőföldet is védeni kell, az szülőföldre is át kell menni igazán.

Kelj fel, és menj át arra a földre, amit én adok neked. Nem csak külső földek vannak, nem csak külső körvonalak, hanem belső, és az a lényeg. Vannak házasságok, amelyek csak külsőleg azok. Látszólag minden megvan: ház, autó és állás, gyermek is, mégsem igazi házasság. Üresen kong belül. S vannak házasságok, ahol át tudtak menni ama belső földre, az egymás lelkének belső, titkos összefonódásába és megérték a házasság szépségének igazi csodáját. És nem csak külső istentisztelet van, hanem belső is, ahol Isten közelébe jutunk, és nem csak olyan egyház van, amely külső szervezetből épül, hanem olyan is, amelyben belül ott van Isten országa, és át lehet jutni Isten közelébe. Nekünk is ígért egy helyet, egy elvehetetlen országot, az ő közelségét.

Kelj fel és menj át erre a földre, a Jordánon túl. Ha a Szentírást olvassuk, akkor úgy gondoljuk, hogy a Jordán valami hatalmas nagy folyó. Én nagyon megdöbbenem, amikor a tavaly pünkösdkor Izráelben voltam, és kétszer mentünk át a Jordánon autóval, egyszer a Galileai-tengeren alól, egyszer felül, és nem volt szélesebb, mint a Küküllő. Csakhogy Izráel népe nem tudott úszni, s ezért számára az a kicsi folyó is a halált jelentette. Csak így távolról gondolhatjuk, hogy nem is volt olyan nagy dolog.

Mert úgy van az testvéreim, hogy sok Jordán van előttünk. Sokszor mondta nekünk Isten, hogy kelj fel és menj át a Jordánon, s mi annyira féltünk tőle, mint egy operációtól vagy a haláltól. Aztán, amikor túljutunk, akkor fogjuk meglátni, hogy nem is olyan nagy dolog. Mert előttünk járt Isten. Csak azért volt nagy dolog, mert mi nem tudtunk úszni, és nem tudunk átúszni a halálon. Előttünk jár az Úr Jézus Krisztus, és ő majd megnyitja a vizeket és ő majd átvisz.

Akármennyit szenvedünk és küszködünk, ha visszanézünk, akkor sokszor azt látjuk, nem is volt olyan bennünket elpusztító hatalom, mert velünk volt a mi Urunk. S mi nem tudtunk volna átúszni ezen a félévszázados ateista Jordánon, de ő velünk volt. Nem szabad félni a Jordánoktól, a próbáktól, a szenvedéstől, mert a mi Urunk előttünk jár és megtart minket.

Azt olvassuk: minden helyet, amelyet talpatok érint, nektek adtam, amiképpen szóltam Mózesnek. Milyen nagy ígéret volt. Mi utána tehetnénk a magunk szíve szerint: minden helyet, amelyet talpatok és szívetek érint, nektek adtam. Ezért olyan drága nekünk ez a templom, mert ezt nem csak a talpunk érintette, mert mi itt nem csak kirándulók voltunk, hanem a szívünk érintette minden talpalatnyi helyét. És ezért drága minden igaz magyar reformátusnak az Anyaszentegyház, mert nem csak a talpa érintette, hanem a szíve is.

Egy szép ígéretet fűz hozzá Isten: nektek adom a pusztától és a Libanontól fogva a nagy folyóvizig, az Eufrátesz folyóvizig, a kitesusoknak egész földje és a nagy tengerig, napnyugat felé lesz a ti határotok. Meg nem áll senki előtted életednek minden idejében. Amiképpen Mózesrel voltam, teveled is veled leszek. El nem hagylak téged, sem el nem maradok tőled.

Nagy távlatot nyit Isten, egy nagy lehetőséget. Sokat kell a népnek küzdenie, harcolnia, elesnie, de Izráel népe felkel, átmegy a Jordánon, és megérkezik az ígéret földjére. Nekünk is nagy távlatot nyit Isten, az ő szeretetének távlatát, a földtől az égig, a földi élettől az örök életig, a jövőnk ígéretét, amelyben hinni kell és amelyben győzni fogunk.

Jöttünk megkérdezni: akartok-e velünk jönni, bízva abban, hogy akárhogy zúg a Jordán és akármennyire nem tudunk úszni, átvezet bennünket a mi Istenünk. Jöttünk megkérdezni titeket: bíztok-e abban, hogy jövőt ad nekünk az Isten, amelynek itt kell elkezdődnie a mi szívünk mélyén, hogy innen tudjon kisugározni. Győzelmet ígér Isten Józsuénak, de nekünk is: el nem hagylak téged, sem el nem maradok tőled. Emlékezték, hogy mit felel erre az Újszövetség? A kereszteselési ígében azt mondja az Úr Jézus : és én veletek leszek minden napon a világ végéig. Hisszük, hogy ő volt velünk és ő lesz velünk minden nap a világ végéig. Ámen.

(Elhangzott Marosvásárhelyen a generális vizitáció alkalmával.)

Vasárnapi prédikációk

Csiha Emese

Nátánael

Alapige: János 1,46–51
Bibliolvasás: 1János 4,13–21

Történetünkben Nátánael az egyik szereplő. Egy fügefafa alatt ül. Az a fügefafa az ő világa. Ott ül, talán útban van valahová, jön valahonnan és megpihen a fügefafa alatt. Talán félrehúzódt a sűrű lombjai közé a meleg elől, talán valami gondját, problémáját akarja megoldani ott a fügefafa árnyékában. Ott vár Nátánael a fügefafa alatt a maga bűneivel, kérdéseivel, örömeivel, egész világával.

Nekünk is megvannak a magunk fügefái, ahová jó sokszor lehúzódni, ahová jó sokszor csendben félrevonulni, sok kérdésünket, gondunkat önmagunk előtt tisztázni. Nekünk is megvan talán az imádságunknak a csendes fügefája, ahol Isten elé vihetjük minden kérdésünket vagy örömünket. Ott van a magunk fügefája alatt a magunk kis világa. S ide érkezik az üzenet.

Jön valaki az úton, egy másik szereplője az Igénknek: Filep. Valamit hoz a szívében. Azt az örömet, amely őt betöltötte, és el kell valakinek mondania, közölnie kell most valakivel, hirdetnie kell boldogan: Megtaláltuk Jézust, a názáretit, akiről írtak a próféta, Józsefnek fiát! Ezt az örömmüzenetet hozza Nátánael fügefája alá Filep: „Megtaláltuk Jézust!”

Aki átélte ennek az örömet, annak tovább is kell adnia. Ha valaki nem adja tovább, az azt jelenti, hogy még nem is találta meg igazán. Az öröm az emberből mindig kikívánczik.

Az örömmüzenet, a jó hír ebben a történetben az, hogy ott van végre közöttük a Megváltó.

Nátánael a maga fügefamértékével méri az üzenetet, és azt kérdezi: Názáretből származhat-e valami jó? Egy olyan kicsi, jelentéktelen helyről, egy olyan kicsi faluból, amelyikről nem ír az Ószövetség, létezését nem jelzi, származhat-e valami jó?

Mi sokszor Isten csodáit, nagyságos dolgait a magunk fügefamértékével mérjük, és ezért nem tudunk hinni az ő csodáiban. Pedig Názáretből származott valami jó, mégpedig az igazi jó, az, ami egyetlen jó a világ számára: Jézus Krisztus váltsága, szeretete, Isten kegyelme. Az ember a nagy eseményekre szokott csak felfigyelni, a kisebbeket semmibe sem veszi, miként Nátánael sem törődött vele. Pedig sok apróságból tevődik össze a nagy dolog. A sok apró figyelmességéből lesz szép és boldog házasság, sok apró szeretetmegnyilvánulásból lesz olyan szeretetkötelék, amit nem lehet eltépni sohasem. Kicsi dolgokból, sok apró bizonyágtevéből lehet az élet legszebb prédikációja. Úgy élsz azok előtt, akik előtt élned kell, hogy apró kicsi cselekedeteiddel mutatod meg, hogy te Isten gyermeke vagy. Nem kell a jelentéktelen dolgoktól félni és úgy gondolni, hogy azoknak nincs értékük.

Jézus Krisztus a kis Betlehemet választotta, benne egy istállót, majd egy názáreti egyszerű otthont, hogy onnan elinduljon és végighaladjon messiási útján a golgotai keresztra. Apró dolgokból is származhat jó a tiéd számára. És te se várj csak nagy dolgokat az életben. Tudj örövendeni minden apró örömmek.

Filep boldog, ő tudja már, hogy Názáretből jó származott. És azt mondja Nátánaelnek, a maga mértékével mérő Nátánaelnek, vagy majd később Tamásnak, aki éppen így kételkedik: Jer és lásd meg! Bizonyosodj meg magad arról, hogy származhat

Názáretből, igenis származott jó a világnak. Győződj meg magad, hogy él az Úr, aki kegyelemben részesítette ezt a világot és elküldte az ő szent Fiát. Ez a hívó szó, ez be kell hogy töltsen mindannyiunk szívét, ezt tovább kell mondani, a Filep ajkáról át kell venni és tovább kell adni azoknak, akik ott élnek a maguk náánaeli fügefája alatt. Jer és lásd meg!

Filepnek volt hova hívnia Nátánaelt. Tudta, hogy ott van Krisztus. A nagy kérdése a 20. század emberének, nekem és neked, ezen a délelőttön, hogy nekünk van-e hová hívni Nátánaelt. Hová hívod, hogy megmutasd, hogy él az Úr? Hová indulsz el egy bűn mélységében élővel, hová viszed magaddal, hogy lássa Krisztust? Van-e hová vinnünk? A te otthonodnak, annak a helynek, a te munkahelyednek, a te asztalodnak ott, ahol dolgozol, olyannak kell lennie, hogy tudd elmondani mindenkinek: jer és lásd meg, hogy ott a hivatalomban vagy az édesanyai szívemben, a munkám közben ott van nálam Jézus. Az ifjaknak, a felnőtteknek, a bűn mélységében élőknek fel tudod-e mutatni az otthonodat, az életedet, hogy meglássák: nálad él az Úr? Amíg úgy érzed, hogy nem tudod elmondani senkinek, amíg úgy érzed, hogy nem tudsz hívni senkit, nem hívtál még senkit, pedig láttad, hogy a bűn mélységébe zuhant egy barátod és nem szólítottad meg, hogy jer onnan velem, az csak azért van, mert nincs hová hívnod, mert még nem olyan az életed. Őszinte bűnbánattal kell Isten előtt elmondanunk, hogy addig nem lehet Jézushoz hívni egy egész gyülekezetet, amíg a lelkipásztornak nem olyan az élete, amilyen a prédikációja. Addig nem tudsz gyermeket nevelni türelemre és szeretetre, amíg te nem vagy a Krisztus türelmében és szelídlelkűségében úgy, hogy téged látva boldogan induljon el valaki utánad, miként Nátánael Filep után.

Jól vizsgáljuk meg magunkat mindannyian, őszinte bűnbánattal. A tények beszélnek az életünkről. Látszik-e rajtunk, hogy az Úr a mi életünk Ura? Elindulhatnak-e utánunk, velünk együtt, mások is megtalálni Jézust?

Mikor odaérkezik Nátánael Jézus elé, akkor azt mondja neki Jézus: „Íme, egy igazán izraelita, akiben hamisság nincsen.” Ez Jézus Krisztus véleménye Nátánaelről.

Milyen nagy dolog, ha elmondja rólunk a mi Urunk ezen a mai délelőttön: Íme, egy gyermekem, akiben nincsen hamisság! Annyi hamisság van bennünk, annyi hamissággal, képmutatással járunk ezen a világon. Nincs meg bennünk az az őszinte kételkedés, ami Nátánaelben volt: Származhat-e valami jó Názáretből? – De azért elindulok és megnézem! Nincs hamisság, képmutatás Nátánaelben, őszinte ember ő. Krisztus ránéz, és azonnal megmondja ezt róla.

Vajon itt közülünk hányról mondaná el ezt Jézus: Íme, egy asszony, egy fiatal lány vagy ifjú, akiben nincsen hamisság, a maga ifjú vágyait, szépségeit, örömeit hozza ide hamisság nélkül. Íme, egy öreg, aki megtanulta, hogy Krisztus útján nem lehet hamisan járni. Íme, az én gyermekeim. Vajon hányról mondhatná el ezt Krisztus közülünk? Ezt érzitek ti, mindenki maga érzi, és Isten tudja, aki lát bennünket.

S akkor – folytatódik a történet – ránéz Nátánael Jézusra, és ezt kérdezi tőle: „Honnan ismeresz engem?” Egyszerű kérdés, de Nátánael mindenütt kérdez. Ahogy te is kérdezheted, s ahogy kérdezed is sokszor életed gondjai és örömei között: Honnan ismeresz engem? Ott voltam a fügefafa alatt elrejtőzködve, begubóztam, elrejtettem gondolataimat mások elől, hát honnan ismeresz engem? Hányszor kérdeztük már mi is Istentől, amikor az életben valamit csak úgy megálmodtunk, s akkor a lelkünk mélyén elindult valami szép várakozás, s akkor Isten elénk hozta csodálatosan úgy, hogy beledobbant a szívünk: Uram, honnan tudtad, hogy nekem erre van szükségem? Honnan tudod, hogy ez volt minden álmom, ez volt minden imádságom, reménységem; honnan ismeresz engem?

Hányszor kérdeztük és kérdezzük, Isten előtt állva, nyomorultként, bűnös emberként, rejtőzködő emberként: Honnan ismeresz, Uram? Hiszen én még saját magamat sem ismerem.

rem, hiszen gyermekem nem ismer engem. A házastársammal megöregedtem, és érezzük, hogy nem ismerjük igazán egymást. Az, aki leginkább mellettünk áll, nem ismer. Uram, te honnan ismersz, honnan tudod, hogy nekem éppen erre az üzenetre volt szükségem? – kérdezed sokszor vasárnaponként Isten házából távozóban. – Honnan tudod, Uram, hogy én éppen ez után a biztató vagy felemelő Ige után vágytam? Vagy éppen nekem szóltál, a bűn mélységébe zuhant embernek? Honnan ismersz, hogy atyai kezdeddel ide is utánam nyúlsz?

Milyen jó nekünk tudnunk embertársainkkal való találkozásunk közben – ahogy Filep és Nátánael is találkozik –, hogy bár az emberek nem ismernek, félreismernek sokszor – hisz a maga mértékével méri mindenki a másikat –, azért van egy édes Atyánk, mennyben élő jó Istenünk – ahogy énekeltük –, aki ismeri rejtett, titkolt dolgainkat is. A bűnnel való harcunkat, a kétségbeesésünket vagy az örömünket ismeri. Jó, hogy ő soha félre nem ismer, nem lát jobbnak és nem lát rosszabbnak, nem lát szebbnek és nem lát csúnyábbnak, hanem olyannak ismer, amilyenek vagyunk.

Előtte folyik az egész életünk. Előle elrejtőzhetünk sokszor a fügefák mögé, és elindulhatunk onnan valamerre, ő minden lépésünket és minden érzésünket tudja és ismeri.

Nátánael kérdésére elhangzik Jézus válasza: „Mielőtt hívtott téged Filep, láttalak, amint a fügefa alatt voltál.”

Istenre ez a szó jellemző: „mielőtt”. Reánk, emberekre pedig ez a szó jellemző: „miután”. Jézus elmondhatja, hogy mielőtt hívtott volna téged Filep énhozzám, már ismertelek téged, attól kezdve, hogy elindultál a világra. Ismertelek téged, mielőtt... Mi csak miután találkozunk egymással, miután szót váltunk, miután együtt élünk 60–70 évig, talán azután ismerjük egymást. Nálunk késedelem van, a miután... Istennél van a mielőtt... Mielőtt elkövetted volna az első bűnt, mielőtt érezted volna az első szeretetet, mielőtt megtetted volna az első jót másokkal, mielőtt eljöttél volna ide az Isten házába, mielőtt elindultál volna ma reggel ide a templomba, már láttalak téged. Ismertelek ott a fügefád alatt, ahová elrejtőztél, mikor úgy sírtál, hogy senki se látta, vagy amikor nagy öröm volt a szívedben és szeretted volna szétkiáltani a világnak, de nem merted – már akkor is ismertelek téged. Mielőtt még tettél volna valamit, Nátánael, mielőtt még a nagy kérdőjelek felrajzolódtak volna a szívedben, én már ismertelek téged.

Tudsz-e így elindulni mindennap? Szerez-e a számodra nagy örömet, megnyugvást, biztonságot, hogy az életed Isten kezében van? Ha ezt érzed és tudod, akkor nincs miért aggódmaskodnod, akkor nincs miért félned a betegségektől és szenvedésektől. Mert az Úr ismeri az övéit, ismer téged, félelmeidet a bajjoktól, gyávaságodat is, amint vagy. Isten szeme előtt történik minden az életünkben, ezt soha ne feledd el! Elrejtőzni fügefák mögé, emberek elől lehet, sok dolgot titkolni emberek elől lehet, közöttük képmutatóan élni lehet, de Isten előtt nem. Láttalak téged, Nátánael – hangzott az Úr Jézus szava. Ha ezt el tudod fogadni, ha ez betölti a te szívedet, ez a „mielőtt” szócska és mögötte Krisztus, aki még mielőtt megérdemeltük volna, keresztre adta magát érettünk – ha ezt így elfogadod, akkor megszűnik minden aggodalom és félelem a lelkedben, mert megtapasztaltad, hogy az ő erős kezében van az életed.

Most aztán felhangzik Nátánael ajkán a hitvallás, mert akiben hamisság nincsen, aki őszintén kereste az Istennel való találkozást, aki őszintén el akart indulni és meg akarta találni a keskeny utat, annak az ajkán megszűnnek a kérdések és elhangzik a szép bizonyoságtétel: „...te vagy az Isten Fia, te vagy az Izráel Királya”. Éppen úgy, ahogy Tamás is felsóhajtott: „Én Uram és én Istenem” – amikor Krisztus megmutatta neki a szegkek helyét a tenyerén és a lándzsa helyét az oldalában. Éppen úgy kiált fel Mária Magdaléna is a sírkertben, amikor Jézus megszólítja őt. Így Nátánael ajkán is felhangzik a meggyőződés szava: „Most már látom, hogy te vagy az Isten Fia.”

Jézus Krisztus szinte mosolyogva mondja neki: „...amiért láttalak a fügefafa alatt, hiszel? Sokkal nagyobb dolgokat fogsz még látni, Nátánael.”

Itt az Igében két találkozás történt. Először két ember találkozott, azután egy ember és az Isten Fia. Ez a két találkozás töltse be a mi életünket is a ránk következő héten. Legyen sok áldott találkozásunk egymással és a mi Urunkkal, megtalált megváltónkkal, Jézus Krisztussal. Ámen.

(Kegyelettel emlékezünk a négy éve elhunyt szolgatársunkra. A prédikáció az *Angyalok, örömszerzők, bűnösök* c. kötetből való. Kolozsvár, 1999.)

Fodor László

Kovácsna

A rókáknak barlangjuk van...

Alapige: Máté 8,19–20

Bibliolvasás: Zsoltárok 84,1–9

Keresztyén gyülekezet! Egy írástudó ajánlkozik, hogy Jézus követője akar lenni. A beszélgetésükből kiderül, hogy Jézus egészen más, mint bárki emberfia a világon. Jézus örvend, hogy az írástudó ajánlkozik, de nem úgy tesz, mint más ember, aki követőket akar magának megnyerni. Más kívánatosnak tüntetné fel a tanítványságot. Az előnyökről beszélne és kiszínezné a terveit is. A kockázatokról s az áldozatokról, amit követése jelentene, csak halkán beszélne. Jézus fordítva cselekszik: lehúti a lelkesedve jelentkezőket, aki így szól hozzá: „Követlek téged Uram, valamerre mégy!” Jézus így felel: jól gondold meg mire vállalkozol, nem elég csak lelkesedni. Jézus szinte ellenpropagandát csinál magának. Annyira őszintén beszél, hogy szinte elriaszt a követésétől. A rókáknak barlangjuk van, az égi madaraknak fészük, neki pedig az sincs, ahová a fejét lehajtsa! Szavából meg lehet érteni, hogy ő nemcsak hallgatóságot akar magának, nem azt akarja, hogy szimpatizánsok serege vegye körül, hanem igaz követőket akar.

Nos, most azért olvastam fel ezt az Igét, hogy magunk is tisztán lássuk mire vállalkozunk, ha követni akarjuk Jézust.

I.

A rókáknak barlangjuk van s az égi madaraknak fészük, de neki nincs hová a fejét lehajtania!

Nagy dolog az állatnak a barlang, a fészek az élet viharai ellen. Ugyanilyen nagy dolog az embernek a családi ház, az otthon. Mindenki törekszik is, hogy az életét a maga és övéi számára kényelmessé tegye. Ez természetes emberi törekvés.

De az már nem helyes, ha valaki a saját vágyainak elérésére, földi érdekeinek védelmére Isten hatalmát akarja felhasználni.

A farizeusban élt egy ilyen primitív elképzelés, mint ahogy ma is sok emberben él ilyen elképzelés a vallásról. Egy biztosító intézetnek nézné, melybe befizeti ami Istennek jár, mond néhány imádságot, néha eljár a templomba, néha rendkívüli módon is adakozik – viszont Isten segítsen, oltalmazza a bajtól, vigye sikerre törekvéseit. Mert ha nem teszi, akkor nem érdemes hinni. Akkor nincs értelme Jézust követni. Már sok ember tett ilyen kijelentést: Isten nem segített terveimben, elvesztettem hitemet! Amíg anyám vagy gyermekem betegen feküdt, mindig csak arra kértem gyógyítsa meg. Éjjel-nappal könyörgtem, mégis meghaltak. Tessék nekem békét hagyni Istennel, nem segít ő úgyse!...

Testvéreim! Jó volna a keresztyén embernek egyszer már leszámolni azzal, hogy az Úr Jézus ilyen dolgokat nem is ígért követőinek. Nem ígérte, hogyha a keresztyének őt követik, minden betegségtől meggyógyítja őket. Nem ígérte senkinek, hogy szerencsésen fog férjhez menni vagy megnősülni, azt sem, hogy minden jól fog sikerülni életében, hogy mentes lesz a bajoktól, a szenvedésektől, csalódásoktól. Nem ígérte, mert a fájdalom, a szenvedés mindnyájunk közös sorsa. E tény alól senkit sem mentesít az, ha Jézust követi. Már csak azért sem, mert olyan valakit követ Jézusban, aki a legtöbbet szenvedett, ami valaha embernek osztályrészül jutott. De nem is lenne jó, ha minden úgy történe, ahogy mi elképzeljük, ha minden szenvedéstől mentesek maradnánk. Aki sohasem szenvedett, nem is válna igazán emberré. Szükség van a szenvedésre is. Ha valaki azért akarná követni Jézust, hogy az ő segítségével elkerüljön minden bajt és megpróbáltatást, azt Jézus kiábrándítja, mint ezt az írástudót: Az égi madaraknak fészük van, a rókáknak barlangjuk van, de neki nincs hová a fejét lehajtsa. A Krisztus követése tehát nem arra való, hogy jó szerencsét, érvényesülést biztosítson ezáltal az ember magának, amíg a földön van.

II.

Jézusnak ez a mondása megdöbben minket azért is, mert az ember úgy érzi, itt egy nagy méltánytalanság van! Hát lehetséges az, hogy egy állat is megtalálja a maga otthonát és aki mindenkinél jobb, igazabb, otthonatlan legyen? Bolyonghat Jézus otthonatlanul az emberek között? Ez valóban igazságtalan dolog! De Jézus nem is ígérte, hogy ez az élet mindig igazságos lesz. Sokszor megdöbbenve kérdezik az emberek, hogy ezt vagy azt, hogy engedheti meg Isten? Nos atyámfiai! A földi történelem középpontjában épp a legégbekiáltóbb igazságtalanság áll: a Krisztus keresztye! Az egyetlen jó, igaz, ártatlan és tökéletes valaki, aki a földön járt, az egész világ bűne miatt szenvedett. Van-e nagyobb igazságtalanság annál, hogy az ártatlan bűnhődik a vétkes helyett? Isten ezt mégis megengedte, mert a legnagyobb rosszból hozta ki a legnagyobb jót: a megváltást a bűnös ember számára. A te számodra is és az én számomra is. Ezen az igazságtalanságon át öntötte ki szeretetét a világra.

Hát Pál apostolhoz igazságos volt-e az élet. A korintusiaknak írta: „a zsidóktól ötször kaptam 40 botot egy híján. Háromszor megostoroztak, egyszer megköveztek. Háromszor hajótörést szenvedtem. Egy éjt és egy napot töltöttem magamban a nyílt tengeren. Veszedelemben voltam folyóvizeken, veszedelemben rablók között. Veszedelemben népem között, aztán pogányok között. Veszedelemben városban, veszedelemben pusztában, veszedelemben hamis atyafiak között. Fáradságban és nyomorúságban, virrasztásban, éhségben, szomjúságban. Gyakorta voltam hidegben és meztelenségben...” Hát ezt érdemelte egy olyan ember, aki annyira elszántan követte Jézust? Bizony nem volt igazságos hozzá az élet. De Pál apostol tapasztalta meg először azt, ami mindenkinek nagy erőforrás lehet az élet küzdelmeiben, hogy „akik az Istent szeretik, azoknak minden egyformán javukra van”.

Testvéreim! Annak a Jézusnak a követéséről van szó, akinek a világon nem volt hová a fejét lehajtania. Sőt, akit leköptek, tövissel koronáztak, aki mégis imádkozott ellenségeiért. Mi ezt a Jézust követjük! Ez pedig a gyakorlatban azt jelenti, hogy a keresztyén ember számára nem fontos, hogy elismerjék: mennyit fárad, mennyit szenved. Nem fontos, hogy hálás legyen az, akivel jót tesz. Nem fontos, hogy megjutalmazták, amiért hűséges. Nem tartja sérelemnek, ha bántják, ha mellőzik, ha igazságtalanság éri. Jézus nem ígéri, hogy az élet igazságos lesz azokkal szemben, akik őt követik. ... Nem is csoda, ha kevesen vannak, akik igazán vállalják Krisztus követését. Amikor a földön járt hamar elfordultak tőle a tömegek. Csak néhányan maradtak körülötte. Ma is úgy van!

Egy futballmérkőzésre van úgy, hogy 100 ezer ember is elmegy, a szórakozó helyet tömegesen felkeresik. Egy elkereszténytelenedési korszakban élünk. Krisztus követőinek a serege fogyó sereg. Egyre többen maradnak le. De nem hal ki a keresztyénség. Jézus megmondta, hogy hozzá mindig a kisebbség fog tartozni. Kevesen választják a keskeny utat.

III.

Testvéreim! Ha igazán akarjátok követni Jézust, ne felejtsetek el szavait: A rókáknak barlangjuk van és az égi madaraknak fészükük, de Jézusnak nincs hová a fejét lehajtania. Krisztus követésénél tehát nem a magunk előnyeinek a biztosításáról van szó, hanem az egész élet odaszánásáról. Jézust tehát csak a teljes élet odaszánásával lehet igazán követni. Jézus nem a mi szerencsénk szolgája, nem a mi jólétünk eszközlője, hanem ő a FIÚ ISTEN, a MEGVÁLTÓ. Aki az Ő hívására igent mond, az testestül-lelkestül, életre-halálra elkötelezi magát neki. Olyan követőkre van szüksége, akik élő hittel rendelkezve elmondják, hogy van bűnbocsánat, van szomorúságban vigasztalás, van mennyei erőforrás, lesz a halálon diadalmaskodó feltámadás és örökélet.

Ez a Krisztus követése! Ezért vizsgáljuk meg magunkat és vigyázzunk, hogy ne legyen üres a vallásosságunk, szánjuk oda életünket, és minden helyzetben kövessük tanításait. Így az Ő követése szép lesz, hasznos lesz, örömdetesz lesz. Követése életet megszentelő lesz, ami megér minden áldozatot. Ámen.

Győry Elemér

Elveszett a fiam

Alapige: Lukács 2,42–49
Bibliolvasás: Zsoltárok 65,1–14

Ha megkérdeznék benneteket, hogy ki tudná röviden összefoglalni a felolvasott bibliai részt, mindannyian egyöntetűen azt mondanátok: a tizenkét éves Jézus a templomban. Helyesen felelnétek. Így tanultuk ezt az iskolában, így van a bibliában is, a Lukács evangéliuma második fejezetének címszavaiban, és így ment át a köztudatba is. Mi azt a rendkívül szép és minden szülőre parancsoló erővel bíró vonást emeltük ki ebből a történetből, hogy mikor Jézus 12 éves volt, szülői magukkal vitték Jeruzsálembe a templomba. Minden híthű izraelita kötelességének ismerte, hogy évenként legalább egyszer elmenjen a jeruzsálemi templomba, akármilyen messze lakott is a fővárostól. Mert nem volt minden városban vagy községben templom, ahova könnyűszerrel el lehet jutni, hanem az egész Palesztinában egyetlen templom volt: a jeruzsálemi. Jézus szülei is elmentek a húsvéti ünnepre és magukkal vitték legnagyobb fiúkat. Amikor elmúltak az ünnepek, elindultak hazafelé. Egyszer csak azt vették észre, hogy a gyermek Jézus nincs velük. Elkezdtek keresni, kérdezősködték a rokonoktól, ismerősöktől, de senki sem tudott róla semmit sem. Visszafordultak. Keresték a város utcáin mindenfelé, míg végre ráakadtak a templomban a tudósok között, akikkel úgy beszélgetett, hogy azok csodálkoztak értelmén és feleletein. Édesanyja pirongatni kezdte, hogy miért maradt el tőlük: „Fiam, miért cselekedted ezt velünk, ímé atyád és én nagy bánattal kerestünk téged”, mire a gyermek Jézus csodálkozásra ragadó bölcsességgel felelte: „Mi dolog, hogy engem kerestek? Avagy nem tudjátok-e, hogy nekem azokban kell foglalatosnak lennem, melyek az én Atyámnak dolgai?” De szó nélkül elment haza szüleivel Názáretbe és engedelmes vala nékik.

A legtöbb szülő, amikor ezt a történetet olvassa, sóhajtva gondol arra, hogy bárcsak az én fiam és az én lányom is ilyen lenne, és minden igyekezetével azon fáradozik, hogy gyermekét engedelmességre nevelje. És különös jutalomként meg is engedi gyermekének, hogy vele elmehessen a moziba, a színházba, vendégségbe és néha-néha a templomba is. Nem fárad el a szülő az intésben, a feddésben, ha a gyermek rosszat tesz, megdorgálja: miért cselekedted ezt velünk, miért szomorítod meg a szívünket? Látod, mennyire szeretünk, mennyi áldozatot hozunk érted, mennyi jutalomban részesülsz, legalább fizess engedelmességgel, jósággal és szeretettel. Így beszél és így tesz a modern szülő, akire valóban azt mondhatjuk, hogy jó szülő. Én most azonban, testvéreim, olyanra szeretném ráirányítani figyelmeteket ebből a történetből, amire egyáltalában nem gondoltatok eddig. Arra a sikolyra szeretnék figyelmessé tenni, ami az én lelkemet megragadta e történet olvasása közben: elveszett a fiam! Azt olvassuk ugyanis, hogy amikor elmúltak az ünnepek, elindultak József és Mária hazafelé, egyszercsak észrevették, hogy a gyermek nincs sehol. Keresik az ismerősök között, érdeklődnek, hogy nem látta-e valaki. – Mária rohan vissza Jeruzsálembe, jajveszékelve zokogja: elveszett a fiam, elveszett a fiam! ... Most okolja, vádolja önmagát, hogy miért hozta el, miért nem vigyázott jobban reá, jaj nekem, elveszett a fiam!

Tudjátok, hol veszett el? Ő azt gondolja, hogy az utcán, a tömegben. Elveszett, mert egy pillanatra eleresztette a kezét, mert valakivel mással beszélgetett. Olyan biztosak voltak a szülők, hogy nem vesztet el, mert jó gyermek, otthon a testvéreit is reábízták. Öröm volt látni, érezni becéző szeretetét. Amilyen öröm volt a közelléte, most éppen olyan fájdalmas az, hogy elveszett valahol Jeruzsálemben.

Az elveszett gyermek fájdalmas szülői sorsot jelent. Kifejezhetetlen lelki gyötrem, irtóztató szívfájdalom, amikor egy szülő azt veszi észre, hogy elveszett a fia, vagy elveszett a leánya. Gondosan nevelte, talán még a széltől is óvta, deli délceg ifjú, liliomszál hajadon lesz belőle. Ígéret minden szava és tette. A szülő már nem is gondolt azzal, hogy merre visz a saját életútja, szeme előtt csak gyermekének jövője állott. Benne fog megvalósulni mindaz, amit tőle megvont az élet. Egyszer aztán sírva panaszolja a kétségbeesett szülő: elveszett a fiam, elveszett a lányom. Nem arra gondolok, hogy meghalt, mert akkor azt mondaná a gyászba öltözött édesanya, hogy hazament, bár vérzik utána a szív, de belenyugszik az Isten rendelkezésébe, hanem arra gondolok, hogy a szó szoros értelmében elveszett. Elrabolta az utca, a város, a barátok serege, a mozi, a társaság. Hány és hány édesapa merült mélységes siralomba azóta, hogy Jézus Krisztus a tékozló fiú történetében megmutatta, hogyan vész el egy jó fiú, aki barátai ellenállhatatlan unszolására, csábításaira szembehelezkedik a szülővel, kikéri még az ősi vagyomból is a reá eső részt és tobzódásra adja magát. Az az evangéliumi édesapa is csak azt hajtogatta, amit Mária: elveszett a fiam! Talán hazajár késő este vagy éjszaka, édesanyjától kiköveteli a jó kosztot, néha-néha vet is az apja felé egy-két szót, de úgy jár-kél a lakásban, a konyhából ki meg be, mint valami haramiavezér. Nagy szakadás van közte és a szülői között, már nem a családé. Arcának vonásai éppen olyanok, mint az édesapjáé vagy az édesanyjáé, a járása is megszólalásig emlékeztet a szüleire, de lelkileg elszakadt. Más a gondolkodása, vágya, öröme, szórakozása, lelki iránya.

A szülő, aki imádkozva hordozta gyermekét karjai között, megadott neki mindent, ami a gyermeknek kellett, s amint a gyermek növekszik, egyszercsak riadva veszi észre, hogy gyermekének hiába a jó szó, a kérés, kiütözkönek rajta olyan vonások, amelyekben nem ismer a fiára vagy a leányára. Jön a hazugság, jön a lopás, jön a szemérmetlen beszéd, a visszafelelesgetés, titkos utak, az édesapa és az édesanya helyét a gyermek szívében elfoglalta a barát és a barátnő, a szülő szava falra hányt borsó, viszont a baráté olyan, mint a mágnes vagy az iránytű. A szülők unalmasak lesznek, a rossz társaság pe-

dig érdekes és vonzó. Ma is gondolok arra az édesapára, akit gyermekkoromban nem tudtam megérteni, mikor az én édesapámnak jelenlétemben panaszkolt: Nem fájna úgy, ha a koporsóban látnám, mint ahogyan fáj ez a szégyen, ez az elvesztése. Átnyíllalik szívemen az a levél, melyet nemrég olvastam, melyben egy szíve mélyén megrendült apa azt írta: úgy látszik, hogy nekünk gyermekeink jövőjéről le kell mondani, nekünk már csak tengődés, teher és szomorúság az élet. Sok fiatal, tiszta lélek elveszett már az utcán, különösen a nagy városok szennyes, fertőzött levegőjű utcáin. Ó, az utca szennyes, csábító. Ott vesznek el a legjobbak és a legkülönbek is. Mária is Jeruzsálem utcáján zokogja: elveszett a fiam!

Az elveszett gyermeknek egy másik típusa az, amelyik szégyenli és megtagadja a szegény, alacsony származású szülőt. Különösen, ha viszi valamire, ha magasabbra emelkedik a ranglétrán, mint ahol voltak a szülei, szégyenli alacsony származását. Ma, amikor a keresztyén származás igazolása végett ki kell mutatni sokszor nem csak a nagyszülőig, hanem a dédszülőig a származást, kapunk olyan leveleket és élőszóval is gyakran kérik, hogy ne tessék beírni a kivonatba az édesapám vagy a nagyapám foglalkozását, restelli, hogy az apja vagy a nagyapja egyszerű munkás vagy cselédember volt, holott mélységes hálát kellene éreznie a szüleiért azért, hogy úgy nevelték és annyit áldoztak érte, hogy többre vihette az életben, mint ami volt maga a szülő. Higgyétek el, hogy annak a gyermeknek nincs restellni valója, aki Isten kegyelméből és szülei rendkívüli áldozata folytán többre viszi az életben, mint ősei, csak az szégyellje magát, aki szégyene lett a családjának.

Végigolvasva a történetet, a jajveszékelő Mária helyett az örvendező édesanyát ismerjük meg: megtaláltam a fiamat! Hogyan és hol találta meg? Azt olvassuk, hogy visszatértek a szülők Jeruzsálembe, mindenfelé jártak-keltek és harmadnapra megtalálták őt a templomban a doktorok között ülve, amint őket hallgatta és kérdezgette. Ó, micsoda három nap lehetett az! Mennyi könny hullott az édesanya szeméből, micsoda kibeszélhetetlen bánat ültette meg József lelkét, s viszont milyen nagy öröm volt a számukra, mikor megtalálták Jézust a templomban. Nem veszett el, a gyermek Jézus nem veszhetett el az utcán, ő az utca szennye, tiszta erkölcstelensége és bűne elől a templomba menekült. Méltán mondotta: mi dolog, hogy engem kerestek, miért gondoltátok, hogy én elvesztem, vajon nem tudjátok-é, hogy azokban kell foglalatossá lennem, melyek az én atyámnak dolgai.

Kedves testvéreim, nagy tanítás és áldott üzenet ez számunkra. Ha azt akarják a szülők, hogy gyermekeik ne vesszenek el a város utcáin és sétaterein, ha azt akarják, hogy tisztaságban őriztessék meg testük és lelkük, először maguk a szülők térjenek meg, forduljanak vissza arról az útról, melyen elveszhet a gyermek, és maguk a szülők vigyék gyermekeiket a templomba. Nem akarom észre nem venni, hogy a szülők legtöbbje ma is sokat törődik gyermekével, óriási áldozatokat hoz neveltetésére, de valamiről mégis megfélekedezik igen sok szülő. Azt elmondhatja, amit Mátyás király anyja írt fiáról: arannyal, ezüsttel megfizetek érte, de csak földi értelemben. Szülők, ne feledjétek el, hogy lelke is van a gyermeknek, nemcsak teste. Törődjétek ezzel is. Isten ezt a lelket rátok bízta s töletek kéri számon. Az ifjúsági és leányegyesületekben a missziói munka azt célozza és szolgálja, hogy fiaink és leányaink az Úr Jézus nyomdokain járjanak és ne a könnyelmű élet sikamlós útjára lépjenek, hanem azokban foglalatossá legyenek, melyek a mennyei Atya dolgai. Ne feledjétek el, hogy azok a gyermekek és ifjak vesznek el a családra nézve, akiknek szívét elkapja a világ sodra és azok lesznek áldás, akik Jézus nyomdokain az élet útján járnak.

Kedves fiúk és lányok! Jézus hív benneteket: Jer és kövess engem. Aki meghallja szavát és követi őt, az nem fog elveszni és meghalni a bűnben, hanem kedvességet talál az Úr előtt s boldog lesz siron innen és túl. Ámen.

Hegedűs József

Kolozsvár-Szamosfalva

Belső megtisztulás

Alapige: Máté 15,10–11

Bibliavetítés: Kolossé 3,12–17

A meghallgatott igében Jézus a sokasághoz szól. Nem csak néhány ember, hanem egy tágabb közösség felé fordul. Jellemző Jézus szolgálatára, hogy hol az egyén, hol pedig a sokaság előtt tárja fel Isten országának titkait. Itt és most ez azt jelenti, hogy az ige egyaránt szól hozzád és hozzám. Jézus szava mindenkit megérint vagy megdöbönt, vagy amint ebben az igében látjuk, sokakat megbotránkoztat. Azt is megtudjuk igénkbelől, hogy kik vannak a tömegben. Farizeusok és írástudók jönnek Jeruzsálemből Jézushoz (Mt 15,1) a Főtanács határozott megbízásából, hogy valamiféle vádat keressenek Jézus ellen. Egy ellenséges erő jelenik meg itt. Jézus ezt tudja. Ehhez a békételen és nyugtalan tömeghez intézi szavait. A tanítványok is értesülnek, hogy a farizeusok és írástudók megbotránkoznak szavain (Mt 15,12). Jézus nem vonul félre, sőt egyenesen szükségesnek tartja az ellentétek szembeállítását, éppen azért, hogy itt a saját harcát vívja meg. A vereség pedig, ami a farizeusokat éri, nem csak nekik, hanem az egész jeruzsálemi Főtanácsnak szól. Megütözik itt a régi és az új. A farizeusok a régi hagyományokra támaszkodva védelmezik a zsidó rituális szokásokat, törvényeket. Jézus rámutat, hogy akik ezt gyakorolják, elvesznek a külsőségekben, és csak felszínes külső tisztulás megy végbe az életükben. Jézus itt a belső megtisztulás elengedhetetlen fontosságát hangsúlyozza. Az eledelek okozhatnak fertőzést, sok esetben halált is, de Krisztus itt egy magasabb szempontot, a lelki tisztaságot, a szív megtisztulását helyezi előtérbe. Ezért hangsúlyozza beszéde elején, hogy: halljátok és értsétek meg. A baj éppen abban van, hogy hallják, de nem értik. Tudják a törvényt, de azt csak külső, testi életre vonatkoztatják. Ez a mai ember is kísérti, mert a külsőségekben, szokásokban sokszor eltévelyedünk.

1. Mi az, ami megfertőzi az embert a mózesi törvények szerint? – erre a kérdésre kell itt felelni. Az ember a bűneset óta meg van fertőzve. Ez a fertőzés nem enyhült, hanem az idők során a fertőzöttség lehetősége egyre fokozódott. Azért kellett Isten özönvízzel megbüntesse Noé idejében a világot, az embert, mert a gonoszság megsokasodott, a tisztátalanság halálössé vált. Szent és tiszta csak egyedül Isten volt. A próféták rádöbbenetek a választott népet a tisztátalanság halálos veszedelmére, és meg is történtek az intézkedések. Tisztálkodási medencéket, eledelektől való eltiltásokat és egyéb törvényeket hoztak, hogy valamiképpen megtisztuljanak. Látták ők is, hogy baj van, szükség van a megtisztulásra. Tettek is ennek érdekében nagyon sokat, de nem vették célba a szív megtisztítását. Dávid király a maga tisztátalan életének a megtisztulásáért így fohászzkodott: „Tiszta szívet teremts bennem, ó Isten, és az erős lelket újítsd meg bennem” (Zsolt 51,12). A megújulás és megtisztulás az ószövetség egyik fontos elvárása az embertől, de nem úgy, ahogy azt értelmezték, hanem a belső szív szerinti megtisztulást várja Isten az ő népétől. A tisztátalanságot fertőzőnek tekintik, úgyannyira, hogy ami szent és tiszta volt, a tisztátalan érintése által újból profánná lehetett. Ezzel szemben a tisztátalan, bizonyos tisztulási szertartás által újból szentté és tisztává lehetett. Mivel az ember a mindennapi életben sok tisztátalanságnak volt kitéve, a mózesi törvény előírta számára a

tisztálkodást. Különösen mielőtt a templomba ment volna, vagy valamely szentséghez nyúlt volna, bizonyos tisztulási eljárásnak kellett alávetnie magát, mint például a kézmosás, fürdés, vízzel való meghintés stb.

Az étkezés előtt is be kellett tartaniuk a szigorú tisztálkodási törvényeket. Az a gondolat került előtérbe, hogy az embert a külső világ fertőzi, vagyis az fertőz, ami a szájon bemegy. Ezért tiltották el bizonyos ételek fogyasztását, mert abban látták a tisztátalanság veszélyét és forrását.

2. Mi az, ami megfertőzi az embert Krisztus tanítása szerint? Jézus a hagyományos álláspontot tarthatatlannak tartja, még akkor is, ha a nép tekintélyes vezetői szertartások tisztálkodási rítusokat végeztek a nép szeme láttára. Jézus tanítása éppen az ellenkezőjét tárja fel annak, ami eddig volt. Nem az fertőzi meg az embert, ami a szájon bemegy, hanem ami kijön.

Ezzel Jézus azt hozza nyilvánosságra, hogy az ő tanítványai azért nem hívek ezekhez a hagyományokhoz, mert Istenhez akarnak hívek lenni. A szívből kifelé áradó gonosz indulatok fertőzik meg az embert. Moshatom a kezem a legmodernebb tisztítószerekkel, ha a szívem nincs megmosva a bárány vérében. Ezért szól Jézus a hegyi beszédben, szintén a sokasághoz, hogy „boldogok, akiknek szívök tiszta”.

Sajnos, hogy a szájából származó tisztátalan beszédek nagyon ragályosak. Megszégyenülnek a szülők, amikor látják, hogy gyermekük milyen hamar megtanulja a tisztátalan beszédet. Ne fertőzzük egymást, hanem beszéljünk egymással az apostol tanítása szerint zsoltárokból, szelíd és tiszta beszéddel, bizonyossággal. Ámen.

Lakatos Péter

Radnótfája

Ördögűzés

Alapige: Márk 1,32–39

Bibliáolvasás: Lukács 10,1–3,8–9,17–19

Ha esténként leülünk a tévé elé híradót nézni, akkor látjuk, hogy a világban mennyi nyomorúság van: háborúk, gyilkosságok, erőszakos cselekmények, járványok, szerencsétlenségek. Ha magunk körül nézünk szét, akkor is hasonló kép fogad bennünket: szegénység, hazugság, csalás, betegség. Gyakran feltesszük a kérdést: miért? meddig még? lehet-e változtatni rajta? A felolvasott ige többek között éppen ezekre a kérdésekre akar válaszolni.

I.

A történetben azt olvassuk, hogy Jézus ördögöket, démonokat űzött ki emberekből. Az ókori ember úgy gondolta, hogy bizonyos betegségek oka az, hogy a beteg embert valamilyen gonosz erő megszállja, hatalmába keríti. Hogyan kell ezt értenünk? Amikor egy gyermek rossz, akkor sokszor mondjuk, hogy „belébújt az ördög!” E mögött a szó-lásmondás mögött ugyanaz az elképzelés rejlik, mint amivel ebben a történetben is találkozunk. Tudniillik, hogy amikor valakivel nagy baj van, amikor valaki nagyon rossz vagy nagyon beteg, az az ördög munkája. Pontosan erről van szó. Mi úgy gondoljuk, természetes az, hogy megbetegszünk. Természetesnek tartjuk azért, mert tudjuk, hogy előbb-utóbb meg fogunk betegedni, sőt előbb-utóbb olyan betegségeink lesznek, amibe belehalunk. A Szentírás az ellenkezőjét mondja: Isten a világot – és benne az embert – jónak és tökéletesnek teremtette; „az ember azonban a Sátán ösztönzésére, szándékos engedelmességével mind magát, mind utódait azoktól az isteni ajándékoktól megrabolta”

(HK 9). Tehát a betegség, valamint egyéb nyomorúság azért van a világban, mert *bűn* van a világban. Mi tehát a lényege az emberi nyomorúságoknak? Az, hogy a bűn uralkodik rajtunk. Függetlenül attól, hogy ezt Sátánnak, ördögnek, démonnak vagy egyszerűen csak bűnnek nevezzük. Ez az, ami megrontja az életünket.

Mit lehet tenni ez ellen? A történet azt mondja, hogy Jézushoz vitték a beteget és ördögösöket (megszállottakat), Jézus pedig gyógyított és ördögöket űzött. Kezdjük az elsőt, a gyógyítással. A görög kifejezés szerint, amit az evangélista használ, Jézus *terápiát* végzett – magyarul gyógyított. Ám a *terápia* szónak az elsődleges jelentése az, hogy szolgálni. Aki pedig a szolgálatot végzi, a *terapon*, szolgát jelent, elsősorban Isten szolgáját. Embereket gyógyítani, a világ sebeit bekötözni csakis ilyen szolgálattal lehet. Ahhoz, hogy javítani tudjak a magam és a mások életén, tudnom kell, hogy szolgáljak: Isten és emberek szolgája. Ezzel a felismeréssel kezdődik a gyógyítás.

A gyógyítás mellett, olvassuk, Jézus ördögöket, démonokat űzött ki. Az ókori világkép szerint a démon olyan lény, aki Isten és ember között helyezkedik el. Ez pedig rámutat a bűn és a belőle származó nyomorúság lényegére. Akkor következik be a bűn, amikor valaki vagy valami Isten és az ember közé helyezkedik. Amikor a paradicsomban a kísértő odaállt az első emberpár és Isten közé, akkor következett be az első bűn. Amikor közém és Isten közé odalopakodik valami – az önzés, irigység, bosszúvágy „ördöge” –, abból mindig valamilyen bűn következik. Gondoljunk egy nagyon ismert példára: a korrupcióra. Az embernek joga van valamihez. Igen ám, de közém és a jogom közé odaáll egy másik személy és azt mondja, hogy a jogoddal csak akkor élhetsz, ha engem megfizetsz. Ugyanígy az Istennel való kapcsolatomban és ennek következtében az életem akkor romlik meg, amikor valami-valaki odaáll közém és Isten közé. Jézus, amikor „ördögöket űzött”, akkor a bajoknak a gyökeréig hatolt: felszámolta azt, ami Isten és az ember közé beékelte magát. De ezt tette akkor is, amikor meghalt értünk: a bűnt, ami Isten és ember között válaszfalat jelentett, eltörölte.

Az Újszövetség úgy beszél Jézus Krisztusról, mint aki az egyetlen közbenjáró Isten és emberek között. Egyedül ő állhat Isten és közöttem. Ha más áll oda, akkor baj van. Ha viszont Jézuson keresztül keresem Istent, akkor az élet útján járok.

II.

A történet második része azzal kezdődik, hogy másnap „*korán reggel, még szürkületkor*” Jézus elvonult egy „*puszta helyre*” imádkozni. A „*munkanap*” megkezdése előtt, mielőtt bármi egyebet tett, Jézus elvonult az Istennel való magányba és imádkozott. Ugyanígy, ahogyan megkeresztelkedése után, mielőtt megkezdte volna küldetését, szintén elvonult a pusztába, azért hogy az Istennel való kapcsolatban imádsággal készüljön fel a reá váró feladat teljesítésére. „*Jó munkához idő kell*” – szoktuk mondani. Hozzátehetnénk azt, hogy az idő mellett megfelelő előkészületre is szükség van. A jó munkához imádság kell. Ezt tette Jézus: felkészült a reá váró munkára. „*Jaj azoknak, akik tervet visznek véghez nélkülém*” – olvassuk Ézsaiás prófétánál (30,1). Az embernek annyi terve meghiúsul. Gondolkozzunk el azon, hogy vajon nem azért sikertelen-e az életünk, mert Isten nélkül vagy éppen Isten ellen végeztük ezeket a dolgokat?

Van még egy jelentése Jézusnak ebben a korai órában való félrevonulásában. *Szürkületkor* vonult félre imádkozni. A napnak abban a szakában, amikor még nem lehet tisztán látni, amikor a világosság még viaskodik a sötétséggel. A zsidóknál a szombat az esti szürkületkor áll be és a reggeli szürkületkor ér véget. A rabbi hoztak egy szabályt annak megállapítására, hogy mikor kezdődik, illetve ér véget ez az idő. A szombat az esti szürkületnek abban a pillanatában kezdődött, amikor a fekete fonalat nem lehetett

megkülönböztetni a fehértől, és a reggeli szürkületnek azzal az időpontjával ért véget, amikor elég világosság volt már ahhoz, hogy a fehéret a feketétől meg lehessen különböztetni. Jézus akkor keresi az Istennel való kapcsolatot, amikor még nem lehetett élesen látni, amikor a világosság még összefolyik a sötétséggel és a fehér a feketével. Hányszor van életünkben ilyen időszak, amikor nem látunk tisztán, nem tudjuk, hogy mi a fehér és mi a fekete, mi a jó és mi a rossz. Ilyenkor egyetlen irányból jöhet világosság, útbaigazítás: Istentől.

III.

Amikor a tanítványok azt mondják Jézusnak, hogy mindenki őt keresi, akkor Jézus azt válaszolja: „*Menjünk a közelvaló városokba, hogy ott is prédikáljak, mert azért jöttem*”. Azért jött, hogy a szabadulás evangéliumát hirdesse azoknak, akik hallgatnak rá. Akkor, amikor Jézus Krisztus a názáreti zsinagógában megkezdte nyilvános működését, Ézsaiás könyvéből olvasott egy szakaszt: „*Az Úrnak Lelke van énrajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemeinek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lestűjtottakat.*” Ugyanez Jézusnak az üzenete ma is, még akkor is, ha testi betegségektől való csodálatos gyógyulásban nem lehet részünk úgy, mint kortársainak. Ám az üzenet lényege, a szabadulás ugyanaz.

Végül még egy dologra érdemes odafigyelni: Jézus a zsinagógában prédikált és ott hirdette először a szabadítás evangéliumát. A zsinagóga az összegyülekezés helyét és a gyülekezetet egyaránt jelenti. Isten üzenete elsősorban itt, az összegyülekezés helyén és az összegyültek közösségében szól ma is hozzánk. Meg kell azért becsülni ezt a helyet és ezt a közösséget is, mert itt szól hozzánk Isten üzenete. Ez azonban még nem elég, mert „*Nem mindenki, aki ezt mondja nékem: Uram! Uram! megyen be a mennynek országába, hanem, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.*” Nem elég az, hogy itt vagyunk a templomban vasárnapról vasárnapra, nem elég az, hogy „mi vagyunk a jók és az ügyesek”, hanem engedelmességre is szükség van. Az evangélium üzenete, a templom, a gyülekezet közössége – mindezek csak akkor érnek valamit, ha hajlandó vagyok engedelmeskedni. Ha ki tudom mondani azt, hogy „szólj, Uram, mert hallja a te szolgád”. Akkor azonban megtapasztalom azt a szabadítást, amit Jézus hozott el mindannyiunk számára. Ámen.

Ólé Sándor

A kánai menyegző

Alapige: János 2,10

Bibliaolvasás: János 2,1–11

A kánai menyegzőről van szó a felolvasott szent igében. Azt mondja az ige: Jézus is meghívatték az ő tanítványaival együtt a menyegzőbe. És Jézus el is ment a menyegzőbe. Részt vett a család örömeiben, együtt örvendezett az örvendezőkkel. Nincs igazuk tehát azoknak, akik azt tartják, hogy Jézus lelke nem tűri a vigasságot, hogy a keresztyénség szomorukodó emberek társasága. Egyszer megkérdezték Jézust: miért nem böjtölnek a tanítványai? Jézus azt felelte: Vajon szomorokodhatik-e a násznép, amíg velük van a vőlegény? Íme, Jézus az ő tanítványai körét lakodalmas házhoz hasonlította, ahol nem lehet szomorúság, hanem vigasság. Örömmel van tele az Evangélium, pedig sehol nem tűnik ki annyira az emberi nyomorúság, mint az Evangéliumban. Maga az Evangélium:

örömhír; Krisztus lelke: örömmek lelke; a keresztyénség: örömmek vallása, mert a legnagyobb örömhírnek van birtokában.

De a lakodalmas háznak elfogyott a bora. Ekkor történt az a csodálatos dolog, ami Jézus első csodájaként szerepel az Evangéliumban. Jézus borra változtatta a vizet. És mikor vittek abból a nászagnagynak és amint megízlelé a nászagnagy a borra lett vizet, ezt mondta: *Minden ember a jó bort adja fel először, és mikor megittasodtak, akkor az alábbvalót: te a jó bort ekkorra tartottad.* Ez a kánai menyegző története. De ha Jézus valami csodát tesz, az sohasem magáért a csodáért van, az mindig valami igazság kinyilatkoztatásáért van, hogy tanítson bennünket. Íme, most magával a nászagnaggyal mondja ki az igazságot: minden ember a jó bort adja fel először, és mikor megittasodtak, akkor az alábbvalót; te a jó bort ekkorra tartottad. Így van ez a világban. Jézus csodája és kinyilatkoztatása példázatosan tárja elénk azt az igazságot, hogy a világ előbb adja a jó bort, azután a rosszat; Jézus világában előbb jön a rossz, azután a jó.

Minden ember a jó bort adja fel először, és mikor megittasodtak, akkor az alábbvalót. Ez a sorrend a világban. Az ember természetből fogva keresi a jót, utána veti magát, és ha elérte, ha megfoghatja, habzsolva szedi magába. De miben keresi a jót? Az élvezetekben, a világ szerint való örömeiben, ezeknek veti utánuk magát, s ha hozzájuk juthat, két kézzel ragadja meg, szomjas lélekkel issza, míg meg nem ittasodik tőlük. Jönnek a jelszavak: egyszer él az ember, miért ne örüljön, miért ne élvezzen? És átadja magát már az iskolából kimúlt gyermek az örömeiknek. Milyen örömeik ezek? Cigaretta, ez az első; lélekromboló moxidarabok, ez a második; kártya, ez a harmadik; a vasárnapi istentiszteletek ideje alatt a külvárosi utcákon pénzezés, azzal a jelszóval, hogy minek a templom, ez a negyedik; azután a bor, a szeszes ital, a gyermeki szervezet tönkretétele, ez az ötödik. És jön még utána egypár szennyes szenvedély, ami a szeszes ital élvezetéből következik, ami sokszor lealjasítja az embert, kivetkőzteti embermivoltából, ez a vég. *És akkor jön a rossz.* Így adja föl a jó bort először a világ. Így csábítja el és így csalja meg az embert a világ. Adja a jó bort: egyél, igyál és gyönyörködjél én lelkem. Neked jogod van mulatni. Jussod van hozzá, mert te kerested. És ott ül az ember a borgőzben, a kocsmában, ott herdálja el heti keresményét boron, kártyán és sokszor paráznságon, míg otthon a felesége és gyermekei éheznek, rongvoskodnak és fagyoskodnak. Ez a világ, testvéreim. Ezt adja a világ, mert ezt keresi az ember. A jó bor kell neki. És a világ adja neki, mert a Sátánnak így van gyönyörűsége benne. Aztán jön a fölébredés, a kiábrándulás, a keserű csalódás, a nyomorúság, családoknak szétzüllése és összeomlása. Világot betöltő jajszó és siralom, pokol és kárhozat. Ezt jelenti az, hogy minden ember a jó bort adja először és azután az alábbvalót.

Milyen másként van ez a Krisztus világában. *Te a jó bort ekkora tartottad.*

Isten könyörölni akart a bűnös világon. Láta, hogy az ő teremtményét, akit a teremtés koronájának tett, hová viszi az „emberi jó”. Láta és megsánta. Azért küldte el az ő szent Fiát, hogy a bűnből és kárhozatból megváltsa. Hogy az elvesztett visszahozza. Azért mondja Jézus: Az embernek fia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett. De hogyan megy ez? Ugye, hogy még több testi örömet, még nagyobb poharat kínál, teli serleget, az élvezetek mámorával és söprejével? Nem így megy. Így nem lehetne megtartani, csak még előbb elveszíteni az embert. Jézus törvényt ad, a törvény iránt való engedelmséghez lelkiismeretet ad és a lelkiismeret parancsszavára köteleltséget ad. Ez az a rossz, ami a világ szerint rossz. Így adja Jézus a rosszat először. Mert rossz az embernek az, hogy isteni törvény van. Milyen jó volna nem tanulni. A törvény pedig azt mondja: tanulj, és a lelkiismeret is azt súgja: tanulj, mert ez a köteleltség; holott ez olyan nehéz, ez olyan rossz, amit jó volna elkerülni. – Milyen jó volna tiltott gyümölcshöz nyúlni, a tiltott gyümölcscsel élni, felebarátomat megkárosítani, magamnak

hasznot csinálni, az ellenségemet eltiporni, magamat érvényesíteni és felemelni. De a törvény azt mondja: ne kívánd, ne tedd azt másoknak. És a lelkiismereted is folyvást ezt súgja, amit Krisztus adott az ő törvényében. Borzasztó dolog ez az emberre nézve. Az ember könnyen akarna élni: és kötelességekkel kell bajlódnia, a törvénynek kell magát alávetnie. Az ember úr szeretne lenni – és szolgának kell lennie. Győzedelmeskedni szeretne – és a harcban sebeket kell kapnia és el kell buknia. Olyan édes volna bűnben élni – és folyvást a bűntől kell magát óvnia. Meg kell magát tagadnia, keresztet kell felvennie, az életét kell elvesztenie, a Krisztus halálát kell testében hordoznia. Ez a rossz, amit Krisztus ád először.

Azután jön a jó bor. Krisztus nem parancsnok, még csak nem is törvényadó a szó betűi értelmében. Krisztus *maga* a törvény, az ő jósága, szelídsége, keresztet hordozó és keresztre menő szeretete. És Krisztus, mikor azt mondja: kövessetek engem, akkor erőt is ád az ő követésére. Erőt ád a jóságra, a szelídségre, az igazságra, a szeretetre, annak, aki benne hisz és őt elfogadja. Azért mondja Pál apostol: mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít. Van pedig erőm azért, mert a Krisztus nemcsak mondja, hogy szeret engem, hanem cselekszi is, mert a keresztet vállalta érettem és megváltott engem az én bűnös, romlott természetemtől. – Így jön a harc után a diadal, fölséges győzelem, az élet királyában királyi öröm és élvezet, szentséges, boldog lelki állapot. Az életnek muskotály borát élvezik aranyserlegből azok az emberek, akik odaadták magukat az élet Urának, az isteni törvény és örök szeretet parancsának, a jóságnak, szelídségnek, alázatosságnak, irgalmasságnak, tisztaságnak, békességnek és az igazságért való szenvedésnek. Így jön a rossz után a jó bor a keresztyén világrendben. Már ezen a földön is. Túl a síron pedig a többre bízatas öröme, az örök szeretet és boldogság dicsősége. Ámen.

Sarkadi Nagy Pál

Budapest

Az ellenzél

Alapige: Márk 6,45

Bibliolvasás: Zsoltárok 36,6–10

Alapigénk paranccsal kezdődik: a tanítványoknak hajóba kellett szállniuk, mégpedig azonnal. Jézus itt nem csak sürget, hanem kényszerít és parancsol. A helyzet olyan, hogy valójában a tanítványokat kényszeríteni kell. Hogy a tanítványok most ilyen duzzogva engedelmeskednek, ez nem minden további nélkül érthető... Vannak igemagyarázók, akik azt mondják: a tanítványok látták, hogy vihar lesz és mint halászok, a tenger mindenkori állapotával tisztában voltak, így a közeli vihart várták.

Én úgy gondolom, hogy a tanítványok ellenállásának mélyebb oka van, mint az időjárás. A parton valami rendkívüli dolog történt: életük egyik csúcspontján voltak. Jézust ötezren hallgatták. Mit jelentett egy ilyen gyülekezetben Jézussal együtt lenni! János mondja, a hangulat olyan túlfűtött volt, hogy Jézust királlyá akarták tenni. Így nem tudják a tanítványok megérteni, hogy egy ilyen gyülekezetet otthagyni és tizenketten hajóba szállni, Jézus nélkül? Nem volt könnyű feladat.

A tanítványok engedelmeskednek és a szél elkezd roppant erővel fújni. Közben éjszaka lesz, a hullámok játékszerének lenni hajójukkal ellenzéllal szemben nem könnyű dolog. És nemcsak egy órán át, hanem egész éjszakán át evezni anélkül, hogy előre jutnának...

Milyen igazságot fejez ki ez a tengeri jelenet? Azt, hogy keresztyénnek lenni annyit jelent, mint ellenzélben evezni. Van úgy, hogy hátszelünk van, dagadó vitorlákkal utazunk, de a Bibliában nem ez a szabály. A bibliában a szabály az ellenzél. És ahhoz, hogy valaki az ellenzélben evezni tudjon, erő kell. Isten ügye ebben a világban mindig

ellenszélben jelenik meg. Isten ügyének jellemző vonása, hogy mindig vannak akadályok, amikbe beleütközik mindenki, aki Őt szolgálja.

Ha valaki az Ószövetség embereit a siker szempontjából nézi, akkor meggyőződik arról, hogy „ellenszélben éltek”, „ellenszélben eveztek”. Nézzük meg Mózeset: negyven éven át vándorolt a pusztában. Mennyi próbatétel, mennyi szenvedés, kétségkedés... Az ellenszél olyan erős volt, hogy a nép meg akarta kövezni.

Illés menekül Jezábel elől, aki meg akarja öletni. Elmegy Beérseba pusztájába meghalni és ezt mondja: „Elég! Most ó Uram, vedd el az én lelkemet, mert nem vagyok jobb az én atyáimnál!” (1Kir 19,3–4).

Keresztelő János fejét tálcán viszik Heródes mulató vendégei elé. Mekkora ellenszél!

Pünkösd után jön az ellenszél: a menekülés, a börtön, a halál. Pál első missziói útjáról ezzel a vallomással érkezik vissza: „Sok tűrésen és nyomorúságon keresztül kell nekünk az Isten országába bemennünk” (ApCsel 14,22). Amikor Pál apostol a viharos tengeri út után megérkezik Rómába, azonnal börtönbe kerül és őrzik (ApCsel 27, 28,16). Mekkora ellenszél!

Ha a keresztyénség létszámát tekintjük pünkösd után, milyen gyors apadást látunk. Mi lett a pünkösdí háromezerrel? Megindul a keresztyének üldözése. Eljött az óra, amikor Krisztust tanítványai is otthagyják: egyik elárulja, a másik megtagadja, mindnyájan elmenekülnek. Nem bírják az ellenszelet.

Jézus mennybemenetele előtt azt mondta tanítványainak: „Vesztetek erőt, mindenekutána a Szentlélek eljön reátok...” (ApCsel 1,8). És a gyülekezet vett is erőt. Ezzel az erővel pünkösd után megrendítette a világot! Az a Péter, aki egy szolgálóleány előtt megtagadta Urát, vállalja a börtönt. Pál apostolt megkövezik, kivoncsolják Listrán kívül. Azt hitték meghalt. Újra magához tér és a saját lábán bemegy a városba. Mekkora ellenszél! Keresztyén embernek lenni igen nehéz: nem jelent mást, mint „ellenszélben evezni”.

Jézus őszintén megmondta ezt: „Elbocsátalak titeket, mint juhokat a farkasok közé” (Mt 10,16). „E világon nyomorúságotok léssen; de bizzatok: én meggyőztem a világot” (Jn 16,33).

Mi van ma az erőnkkel? Nem csak akkor vállaljuk az Ő ügyét, ha szélcsend van? Az egyháznak van temploma, van pénze, szólnak a harangok – csak az ereje fogyott el. Erő nélkül nem lehet az ellenszélben megállni. Ezért mondta Isten Illésnek: „Kelj fel, egyél, mert erőd felett való utad van”(1Kir 19,7). Szemben a szélllel. Amikor az egyház tagjai fogynak, erő kell ahhoz, hogy kevesekhez tartozunk. Milyen kevés eredménye van a Krisztusért végzett munkának. Annyian dolgoznak Jézus ügyéért és életükben nem látják meg munkájuk eredményét.

Ellenszélben evezünk, de az ellenszél nem csak rajtunk kívül fúj, hanem bennünk is. Az ó- és új ember harca bennünk is állandóan dúl. Szívünkben is állandóan ellenszélben vagyunk. Nem csüggesztett már el benneteket is, amikor valóban a hit útján akartok járni és oly keveset haladtatok előre? Erő kell a keresztyénséghez. Ezért mondja Pál apostol: „Atyámfiai, legyetek erősek az Úrban és az Ő hatalmas erejében” (Ef 6,10).

Azt olvassuk, hogy az ellenszélben a tanítványoknak megkeményedett a szíve. Az ellenszélnek az a veszedelme, hogy meglazul az Istennel való kapcsolatunk, a végén kemény lesz a szív, nem tud imádkozni és nem tud hinni.

Mi a vigasztalásunk? Jézus benne van az ellenszélben. Mi lenne velünk, ha Ő nem lenne benne? Az ellenszelet úgy lehet kibírni, ha Ő benne van. Az éjszaka negyedik órájában hozzájuk megy és az ellenszélben beszél hozzájuk: „Bizzatok, én vagyok, ne féljete!” (Mk 6,50). Az ellenszél Jézus nélkül kibírhatatlan!

Amikor éjszaka van, Ő benne van az éjszakában. Amikor mélységben vagyunk, Ő benne van a mélységben. Azt írja Luther Márton, a nagy reformátor: „Amióta megtér-

tem, sokkal több bajom van az Ördöggel, mint amikor még hitetlen voltam.” Miért fúj mindig szembe a szél? Nem jobb lenne, ha nem fújna? A mi Urunk azt akarja, hogy mi Őt ilyen helyzetben kövessük. És Ő nem úgy van velünk sokszor, hogy leállítja a szelet, hanem velünk van az ellenszélben is.

A keresztyén élet hősiesség. Nem csak elkezdni kell, hanem be is kell fejezni. Tudjatok evezni az ellenszélben is, mert Jézus velünk van. A Jézus ügyében a győzelem a legdrágább a világon. Az ellenszélben megedződik a hit, gazdagabb lesz az életünk.

Áldottak, akik Mellette tudnak maradni az ellenszélben is. Bár mi is elmondhatnánk Pál apostollal életünk végén: „Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam, végezetre eltévedett nekem az igazság koronája...” (2Tim 4,7–8). Ámen.

(A *Hitem, azért szóltam* című kötetből, Bp. 1993.)

Visky János

Kolozsvár IX. Bulgáriatelep

Az atya ölelése

Alapige: Lukács 15,20–24

Bibliolvasás: 1János 4,7–11

A tékozló fiú történetének a legmegrendítőbb részében már nem a tékozló fiú áll a történet központjában, hanem az atya.

Az első tékozló fiú Ádám volt, követte őt a társa, Éva és folytatódik a sor egészen addig, amíg hozzánk nem ér. Az egész világtörténelem véres időszakai bizonyítják, hogy mire képes a tékozló ember. Azért robbannak ki a háborúk, azért van annyi gonoszkodás, azért van annyi harag, gyűlölet, azért nincs családi békesség, azért nem tudjuk szeretni egymást, azért némul el az ajkunk és azért nem tudjuk megszólítani bocsánatkérően egymást, mert tékozlók vagyunk.

Valaki úgy fogalmazott, hogy a mai ember már nem az, aki az Atyai házban született és aztán ment el hazulról, hanem a mai ember már az Atyai házon kívül született és nem is ismeri az Atyai ház melegét, nincs Atyai ház élménye.

Ez a tékozló fiú ismerte az atyját. Tudta milyen gazdag, tudta mennyi irgalom van a szívében, azt is tudta, hogyha ő hazamegy, visszafogadja. Csupán csak ki kell mondania az őszinte szót: „Vétkeztem!” Jól ismerte ez a tékozló fiú az ő atyját. De jól ismerte a saját romlott szívét is, azt is, hogy milyen nehéz lesz kimondani ezt a szót.

Luther Márton azt mondta, hogy az egész Szentírás legédesebb és legkeserűbb szava ez: vétkeztem. Legkeserűbb szó azért, mert olyan nehéz kimondani. Tiltakozik az egész lényünk ellene. Vétkeztem, nem vagyok méltó. Ennek kimondásához teljesen ki kell szolgáltatnom magam Ez a legnagyobb szegény vállalását jelenti. Lemondani a mentegőtőzésekről, amikor már elismerem gyengeségemet. Erre én önmagam erejéből képtelen vagyok.

Ezért megy olyan nehezen a megtérés, mert ezt a szót, ha megrághatatlan gombócként fel is tolu a torkomig, nem bírom kimondani.

Olvastam egy nagyon gazdag londoni családból elcsatangolt fiatalemberről, aki Párizsba került. Elzüllött, leszegényedett és végül elszegődött bérkocsisnak. Akkor még lovas kocsikkal jártak Párizs utcáin. Az apa nem tudott belenyugodni abba, hogy a fia nem jött haza. Elindult a nagyvilágba megkeresni.

Valami kósza hírből megtudta, hogy valahol Párizsban van. Elment Párizsba a fia után. Amint megérkezett az állomásra, felült egy bérkocsira, hogy elmenjen Párizs ama negyedeibe, ahol a gazdag ifjak tékozzák életüket. A bérkocsis züllött, kopott ruházataiba bújt az esti félhomályban, magába roskadt szégyenkezéssel, mert felismerte, hogy ez az ember az őt kereső apa. Zötyög a kocsi a cél irányába, és darálja a szívében a kérdést a fiú: „Vajon mondjam-e meg, forduljak-e hátra, húzzam-e le fejemről a csukját, merjek-e szembenézni apámmal? Fedjem-e fel kiléteimet?” De megmakacsolta magát. Nem tudta kimondani a szót, nem tudta felfedni magát. Engedte, hogy leszálljon az öregúr és tovább keresse kétségbeesetten a fiát.

Ó, hány ilyen élő történet van még! Inkább öngyilkos lesz valaki, mintsem hogy beismerje: elrontotta az életét és nem mer odaroskadni bocsánatot kérni a kereszt alá. Ezért mondja Luther Márton, hogy ez a legkeserűbb szó a Bibliában. De tudjátok, e bibliai történet jeles mozzanata azt is jelzi, hogy a legédesebb szó is egyben. Mert, amikor kimondja az ember, akkor már felszáradnak a bűnbánat könnyei. Akkor kivirul az élet, akkor földेरül a tekintet, akkor valami mennyei fény sugárzik az ember arcán. Akkor szétfeszíti az öröm a szívet. Nem érti, miért olyan boldog. Akkor megnyugszik végleg. Élted-e már át ezt a csodát?

Vajon te meddig jutottál el? Talán annak felismeréséig: vétkeztem. Rádszakadtak titkolt bűneid, vagy mások által is ismert bűneid. De nem elég eddig eljutni, mert ez csak olyan, mint amikor addig jutok, hogy az orvos körbe nyomkodja a testemen levő kelevényt, de nem engedem, hogy kifakassza és megszabadítson tőle.

Viszed magadban tovább azt a ki nem mondott bűnt. Ezért tanítja az Írás, hogy „valljátok meg egymásnak bűneiteket”. A csak magadban felismert, de meg nem vallott, ki nem mondott bűn tovább fog fájni, tovább fog sajogni.

Azt mondtam: ebben a felolvasott ígerésben már nem a tékozló fiú a főszereplő, hanem az atya. Az atyáról azt olvassuk, hogy amikor a fiú felkelt és elindult haza, amikor már távolról meglátta őt, s megesett raja a szíve, elébe futott, a nyakába borult és megcsókolta őt. A fiúról csak ennyit olvasunk itt, hogy felkelvén elment az ő atyjához. Ez az a végső lépés, amit meg kellett tennie a fiúnak.

Olvassuk sorban, hogy először: magába szállt. Másodszor: elhatározta, hogy amikor az atya előtt lesz, kimondja: vétkeztem. Harmadszor döntött: Hazamegyek. „És rögtön felkelt és elment az ő atyjához.” Ez a három lépés szükséges ahhoz, hogy a tékozló utakról a bűnös végleg hazaérkezzen Istenhez.

A magába szállás az ébredés időszaka. Amikor ráébredsz arra, hogy ez így nem lehet tovább. De ez nem elég! Ott kell lennie a második mozzanatnak: vétkeztem. Ez a bűnbánat.

Ébredés és bűnbánat. Itt jön alapigénk első sorában a megtérés lépése: „felkelvén elment az ő atyjához”. Rögtön, amikor kigondolta, elhatározta és meg is tette. Mert, tudjátok, a megtérés gyorsan megy végbe. Vagy akkor, amikor Isten szól, vagy soha nem fog megtörténni. A halogató magatartás a végsőkig akarja halogatni a dolgot és végképpen elhalasztja ezt a harmadik, nagy lépést.

Ugye, szeretteim, felismeritek, hogy az ördög mennyire le tud beszélni a döntő lépésről. És mennyire bele tudja ültetni a halogató gondolatát a szívedbe azáltal, hogy te még nem vagy méltó. Úgy kell jönnöd, ahogy vagy. Majd meglátod, hogy mi fog történni, amikor majd odaérkezel!

Nézd csak, mi történik!

Mikor még távol volt, meglátta őt az ő atya. Hogyan láthatta őt meg? Úgy, hogy ez az atya kémlelte az utat. Biztos, akkor is, amikor elment, sokáig nézett utána, amíg csak eltűnt a homályban. S biztos, hogy naponta nézte, hátha ma visszajön, hátha meggondol-

ta. Nem jött. Nem írja az írás, hogy mennyi idő után, de egyszer újra ott van az atya, kémleli az utat és látja, hogy messze a látóhatáron mozog egy pontocska. Vajon mi lehet? Hátha az én fiam! Jön, jön és az atyában egyre erősebb a felismerés, a szemét egyre jobban kinyitja, a szeretet egyre világosabbá teszi előtte: ez éppen úgy mozdul, mint az én fiam. Amikor körvonalazódik az alakja, lerohan a lépcsőkön, elébe fut, megesis rajta a szíve, nyakába borul és elkezd csókolgatni őt.

Kit? Azt a tékozlót, aki a tisztátalannak tartott helyről, a disznóktól jön. Szinte ízlésellenek tűnik, de erre képes az Isten szeretete. Erre csak az Isten szeretete képes. Sem a tiéd, sem az én szeretetem erre nem lenne képes. Mert, ha a valóságban egy apa és a fia között ilyen történe, azt mondaná esetleg: jól van fiam, menj be, mosakodjál meg, vegyél tisztább ruhát, és ha eltelik egy kis idő, meglátom, hogyan viselkedsz, és akkor majd tárgyalunk. Ez a maximális, ami kitelik az emberi szeretetből.

Arra, amit itt olvasunk, csak az Isten képes, akinek a szíve vérezve is, odasiel Jézusban a szakadozott életű ember elé. S mit tesz vele? Megesis rajta a szíve.

Megszakadt az Isten szíve a kereszten, amikor meglátta, mivé lettél. Ez történt. Amikor látja, hogy én még mindig nem vagyok képes az igaz szeretetre. Mikor látja azt, ami a tékozló fiúra volt jellemző, mert azt mondja a „vétkeztem” szóban az eredeti szöveg, hogy részekre szakadtam. Megszakadt az Isten szíve, amikor látta, hogy a bűn cafatokra szakította az ember életét.

Aztán ezzel az esengő, szánakozó, még mindig az elveszett fiáért dobogó szívvel odaszaladt, átölelte, nyakába borult és megcsókolta őt. Nem véletlen itt ez a hangulatkel-tő, nagyon pontos fordítása a Bibliának: megcsókolhatja őt. Ez az ölelés mindent kifejez. Ez az ölelés olyan, hogy nem roppant halálra, pedig megérdemelné a fiú. Lenne az Istennek hatalma ahhoz, hogy halálra roppantson egyetlen ítéletes öleléssel. Nem ezt teszi. Olyan ölelés ez, amiben benne van az Isten szeretetének a teljes melege. Ugyanakkor benne van az a határozottság is, hogy többé el nem engedlek. Benne van az a jelzés is ebben az ölelésben, hogy enyém vagy így is: mocskosan, rongyosan, kócosan, borostásan, megtört tekintettel, meztlában. Gyűrü nélkül, amit rég eladtál. Cipő nélkül, ami rég lekopott lábaidról. Így is az enyém vagy. És a nyakába borul.

Nem olyan hidegen, nem olyan hívősen, nem olyan protokollárisan, távolról, nem kényszeredetten ölel az Atya – ő, hány ilyen ölelés van a világon. Kényszeredett bókók, udvariaskodó és mégsem udvarias csókók, júdáscsókók is. Tele van a világ ezekkel. Ez az ölelés, ez a nyakba borulás és ez a csók az egyedüli hiteles ezen a világon. Ebben nincs hamisság, ebben nincs képmutatás, ebben nincs tettetés.

Ebben nincs álarc, de ebben nincs ítélkezés sem. Nem mond egy szót sem. Mi van veled, fiam? Hol voltál, fiam? Szégyelld magad. Nem mond semmit. Ez az ölelés, ez a nyakba borulás és ez a csók sokkal többet mond, mint amire a szavak képesek lennének.

Érzed-e ezt az ölelést? Érzed-e az Isten szerelmének tisztító csókját a szívedben? Ha igen, akkor végleg megtisztulsz, de végleg össze is törsz, mert ez az ölelés olyan, ami nem tör össze szándékosan, erőszakkal, de mégis olyan ez az ölelés, aminek a szorításában érzed: nem tehetsz mást, össze kell törnöd. Nem ő tör össze erőszakkal: te törsz össze, mert nem bírsz ellenállni ennek az ölelésnek.

Ez a csók olyan, ami lecsókolja a tékozló fiúról az összes szennyet. Ugye, tudjátok, hogyan nyalogatja, tisztítja le a tehén a borját, amikor megszületik. Életre csókolgatja, leheletével körülmelengeti. Ezt csinálta az atya a tékozló fiával. Ezt csinálja veled is. Körbecsókolgatott. Nem egyetlen ilyen csókról van itt szó. A Júdás csókja egyetlen csók volt. Az árulás csókja mindig csak egy olyan futólagos csók. Ijedelemmel teli csók, rettegéstől kísért csók. Egy kígyóméreggel teli csók. Hány ilyen csók csattan el a világon naponta?

Figyeljük csak a sorrendet. Az atya ölelése és csókja után hangzik el: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened, és nem vagyok immár méltó arra, hogy a te fiadnak hivattassam.” Az atya csókja és ölelése megelőzi a fiú bűnvalló szavát.

Mert az Isten szeretete megelőző szeretet. Nem tudsz úgy szeretni, nem tudsz idejében szeretni, hogy az Isten szeretete meg ne előzné a tiédet. Nem tudsz olyan gyorsan hazamenni innen és elmenni haragosodhoz bocsánatot kérni, hogy az Isten ne intézte volna már el hamarabb az ő szívében azt, hogy ő meg fog neked bocsátani.

Sokkal nehezebb lett volna a fiúnak is kimondani ezt: „vétkeztem”, ha nem előzi meg az ő bűnvallását az atya ölelése és csókja. De hát, ez az Isten! Ő megkönnyíti az utolsó lépéseket a hazavivő úton.

Figyelitek, már elmaradt valami abból, amit ő mondani akart. Mert azt is akarta mondani, hogy: „tégy engem olyanná, mint a te béreseid közül egy”. Ezt már nem mondja. Miért nem mondja? Mert az atya megszólalása elvágta a szavát. Azt mondja az atya: „hozzátok ki a legszebb ruhát – intézkedik –, hozzátok ki a sarut, a gyűrűt, vágjátok le a hízott tulkot, asztalt terítsetek, együnk, vigadjunk, mert az én fiam meghalt és feltámadott, elveszett és megtaláltatott”.

Mikor vágta az atya szava el a tékozló fiú szavát? Éppen akkor, amikor kellett. Ennyit kellett csak kimondania. Nem kell tovább folytatnia a vallomást.

Ennyi kell: „vétkeztem az ég ellen és te ellened, és nem vagyok méltó, hogy a te fiadnak hivattassam”. Az már nem az én dolgom, hogy mivé tegyen Isten a hazaérkezés után.

Mert Isten, az így ölelő és így csókolgató Isten, a bűnt nem a fejemhez vágó Isten, hanem szerelmében hallgatni tudó Isten, nem béressé akar tenni. Nem csupán azért vár haza, hogy legyen már a gyomrodba mit tenned, nem azért hív a vele való személyes megismerkedésre és találkozásra, hogy több legyen a pénzed, hogy legyen már egy tisztességes ruhád. Nem.

Nézzétek csak, hogy mondta Jézus a hegyi beszédben: „Keressétek először az Isten országát, és az ő igazságát, és ezek mind megadatnak néktek”, ráadásképpen: kenyér, ruha, gyűrű, saru.

Ő csak béres akart lenni, csak béres kosztra gondolt, csak béres lakra vágyott. De az atyának ez nem elég. Az atyai ház akkor örül teljesen, ha te nem a béreskunyhóban húzódsz meg, valahol az Isten háza környékén, hanem oda mersz ülni az Isten asztalához. Oda akar ültetni. Mert te a fia vagy!

Előhozzák a hízott tulkot, levágják, megterítik az asztalt. Jön a szép, új ruha, jön a saru. Sokkal több jön, mint amire ez a fiú vágyott. Tudjátok miért? Mert Isten sokkal nagyobb a mi szívünknel. Isten sokkal többet ad, mint amire vágyol, mint amit el tudsz képzelni erről az Istenről.

Sokkal gazdagabb királya van ennek a mindenségnek, mint amit te a legmerészebb álmaidban el tudsz képzelni. Sokkal többet akar adni, mint amit te kicsi koldus szíveddel kérni merészelsz.

De hát nem is kell itt már kérni. A fiú nem kért, mert a kérését elvágta már az atya szava. Nem is engedte, hogy kimondja, mert nem jól kért volna.

Akarod-e, hogy ez az Isten Atyáddá legyen? Akarod-e az ilyen szeretettel téged átölelő, megcsókoló, az új életre, a tiszta szent életre csókolgató Istent így megismerni?

Sok ember csak a kiábrándultságról beszél. Ma nem lehet szeretetről beszélni a világban, meg arról sem, hogy Isten szereti az embert, mert már rég kifordult a sarkából ez a világ. Már csak gyűlölködni tud az ember. Mikor itt már ezen a földön csak a gonoszságnak van helye, még érvényes-e az az igazság, hogy: Isten szeretete? És hogy úgy szereti Isten ezt a világot, hogy egyfolytában csak ad? Vajon érvényes-e ez?

Egy költő felismerte: „Valaki szeret valahol”. Mint a tékozló fiú. A disznók mellett már senki nem szeret. A barátaim már rég elhagytak, de engem valaki még szeret valahol.

Te már tudod, hogy ki ez a valaki, és már azt is tudod hol található meg ez a szeretet Jézus Krisztusban.

Nézz fel reá! Ha benne meglátod azt, aki téged életre tud csókolgatni, akkor biztosan tudod, hogy hol szeret az Isten, azt is tudod, hogy téged is szeret, és azt is tudod, hogyan szeret ez az Isten.

Így!

Mi a záró akkordja ennek a mai ígerésnek? „Kezdének azért vigadni.” Milyen érdekesen fordít is a mi Bibliánk. Ez csak egy kezdet. Nincs befejezve a vigadás.

Elkezdődött a keresztnél, amikor Jézus kimondta: Elvégeztetett. Mikor hazatalált az első tékozló a gonosztevő személyében. Mindjárt a második a római százados személyében, aki azt mondta: Bizony ez az ember Isten fia volt. Utána mellét verve sok ember megtért, mikor látták, hogy elborul, elsötétedik az ég és megrendül a föld. És utána megtért a háromezer ember pünkösdkor, és azóta hány és hány ember ismerte fel Krisztus keresztye alatt, hogy elvégeztetett az ő megváltása is.

Ísmérd fel te is és nagy örömben lesz részed a téged hazaszerető Istennél! Ámen.

A Genezáret partján

Tedd azt, ami a hivatásod!

Löhének egy találó mondata ez: „Ne szégyenkezz azt tenni, ami a hivatásod!” Mondd ki a kényelmetlen szavakat is, ha azok a te engedelmes szívedből származnak, mert ez jobb, mint az engedetlenül elhallgatott szó. Az az imádság is, amely látszólag nem rengeti meg az emberi szívet, és amelyet ki lehet gúnyolni, hagyhat áldáscsírát maga után. Igen, ha lelki értelemben semmilyen gyümölcsöt nem látunk, úgy hogy valaki közelebb került volna Istenhez, egy valami mégis történt: a biblia értelmében megtörtént a tanúságtétel. Nekünk pedig éppen ez a feladatunk, egy nehéz feladat, de egy dicsőséges feladat.

Erick Schick

Isten szabadon osztott kegyelme

Egyetlen embernek sincs hatalmában, hogy Isten igéjével hatalmaskodjon. Az különbözteti meg az igehirdetőt a varázslótól, hogy ez utóbbi azt képzei, hogy kiejtett varázsigéivel Istent hatalmába tudja keríteni és akaratát reá kényszerítheti. Az igehirdetők és az igehallgatók azonban kizárólag Isten szabad kegyelmére vannak utalva.

Walter Lüthi

Az ilyen prédikátori szolgálat mellett maga Isten áll, aki az ajkunkon kiejtett szavakon keresztül ma az egyik embernek a szívét, holnap egy másik embernek a szívét érinti meg. Azonban bármely igehirdető nem több, mint olyan kéz, amely az igaz utat mutatja. Nem tesz egyebet, minthogy csendben van, és engedi, hogy az emberek kövessék az igaz utat. Nem az igehirdető az, aki valakit hívóvé tud tenni. Ezt egyedül Isten végzi el Szentlelke által.

Martin Luther

Igehirdetésemmel nem juthatok tovább a fiúknál. A szívig csak Isten Leleke jut el!

Marton Boos (1762–1825)

A prédikációírás végső soron nem munka, hanem imádság!

Karl Barth

Fordította Jenei Tamás

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

Hogy tehetél ilyet?

Alapige: Jónás 1,6–10

A tét óriási. Emberek életéről van szó. Isten, aki a földet és a tengert teremtette, hatalmas vihart bocsátott a tengerre. Ő nyúlt utána az előle menekülő embernek. A hajósok már minden terhüket, minden értéküket bedobták a vízbe, hogy az életüket megmentse. Nem maradt más, csak az imádság. Az életét mentő ember imára kulcsolja a kezét, talán Isten megkönyörül rajta.

Jónást is felszólítják, hogy imádkozzon. A pogányok, a kívülállók figyelmeztetik az Isten népéhez tartozó Jónást, hogy imádkoznia kell. A világban a keresztyén ember feladata az, hogy imádkozzon. Sokszor kérnek bennünket, gyakran pogányok is, hogy imádkozzunk ezért vagy azért. Feladatunk, hogy ne meneküljünk, hanem a dolgokat élesen lássuk és imádkozzunk.

A hajósok a veszedelemben az imádkozás mellett arra próbálnak rájönni, ki miatt van a baj. Sokszor miköztünk is van valaki, aki mérgezi a közösséget és békétlenséget szít. Miatta van a baj. A hajósok nem tudták, ki miatt van vihar. Ezért sorsot vetettek. A sorsolás isteni cselekedetnek minősült. A jeruzsálemi főpap a nyakában hordta a sorsvető kövecskéket, hogy isteni sorsvetést tudjon végezni, ha szükséges. Isten ezt az eszközt is felhasználta, hogy az előle menekülő Jónást megszólítsa. A pogányok megkérdezik Jónást. El kell mondania, hogy kiben hisz, és elmondja azt is, hogy Isten elől menekül. Jónás ugyanazt a hibát követi el, amit később Júdás, aki visszament a templomba, visszaadta az árulásért kapott pénzt, de emberektől várt feloldozást, nem Istentől. Nem Jézus előtt borult le bűnbánattal. Jónás is csak a hajósoknak mondja el, nem bánja meg Isten előtt a bűneit. Nem borul le, nem akar még most sem visszafordulni. Inkább vállalja, hogy dobják a tengerbe.

Jónás azt mondja, hogy az Urat féli. De így van-e? Ha valóban az Urat félné, nem Tarsisba menekülne, hanem menne Ninivébe. Elméletben tudja, hogy ki az Isten, tudja, hogy Ő a Föld és a tenger alkotója, mégsem engedelmeskedik neki. Ma is sokan vannak, akik tudják, ki Isten, de az életüket nem bízzák rá. Isten óvjon bennünket attól, hogy csak elméletben tudjuk, hogy Ő kicsoda! Milyen szörnyű az, ha valaki tudja, hogy bajt és veszedelmet hoz a körülötte lévőkre, mégsem tud, nem akar megváltozni. Jézus egy betegről ezt kérdezte: Akarsz-e meggyógyulni? Nagyon fontos, hogy az ember akarjon megváltozni. Hogy ne csak elméletben tudja a történeteket, hanem az életét merje rábízni. Ha valaki rábízza az életét, akkor képes másokat is vonzani. Jónás itt még senki. Csak elcsodálkoznak rajta, hogy tehet ilyet! Hiszen Isten elől nem lehet elmenekülni!

Adja Isten, hogy ne a pogányok hívják fel a figyelmed arra, hogy mit kell tenned, hanem imádkozó lélekkel, Isten ügyéért érzett felelősséggel járj a világban, és mutass példát, hogy mások is imádkozzanak, hogy látván a te jó cselekedeteidet, dicsőítsék a mi Mennyei Atyánkat! Ámen.

Nőszövetségi bibliaóra

Sipos Károly

Krisztus király a családi életben

Alapige: 2Móz 20,12. V. parancsolat; Ef 6,1–5

A közösségi életnek Istentől rendelt legősibb formája a családi élet. A családi kör az a fészek, ahol felnevelődünk, ahonnan kiszállunk az életbe. Boldog ember az, akinek számára puha, meleg fészek volt a családi kör, amelyről el lehetett mondani, hogy „künn borong bár a magasban, itt örökké csillagos van”, mint ahogy Arany János mondta az ő családi köréről.

Nem minden házaselet nyújt ilyen családi kört. Nem mindenkinek van otthona, akinek van háza és felesége. Amelyik házasságot nem Isten szerzi, amikor nem Krisztus király vezet egymás felé és köti egymáshoz a fiatalokat, ott nincs igazi otthon, boldog családi kör.

Krisztus bölcsőnktől sírunkig királyunk akar lenni, így a házaseletben is, a családi körben is. Keresztyén családban nem lehet vita tárgya, ki parancsoljon és ki engedelmeskedjék, mert mindnyájan, szülők és gyermekek Krisztus királynak engedelmeskednek, aki naponként kiadja parancsát ígéjében. Afelett sem vitázhatnak a házastársak, hogy ki ad többet a másiknak, hanem mindketten hálásan gondolnak rá, hogy nagy ajándékot kaptak házastársukban.

Boldog ember az, aki olyan családból került ki, ahol Krisztus volt az Úr, a király, ahol szülők és gyermekek egyek voltak a Krisztus iránti engedelmisségben. Az ilyenek különös hálával gondoljanak Istenre és szüleikre.

Akik pedig más példát láttak otthon, azok se vessék meg szüleiket, se ne ítélkezzenek felettük, mert a gyermekeket szüleikkel szemben nem illeti meg a bíráló, hanem a tisztelet kötelezi.

Korunk egyik beteges tünete és jogos vád az ifjúság ellen, hogy a gyermekek élesen bírálják szüleiket. Az 5. parancsolat elhalványult ifjaink lelkében.

Tiszteld atyádat és anyádat, szól az Isten parancsolata. Tehát nem különböztet ilyen és olyan szülő között. Természetesen a szülőknek is ítélet alá kell állaniuk, de az ítékezés nem a gyermekeket, hanem Istent illeti.

Ti milyen tervekkel néztek eljövendő családi éltetek elé? Bizonyára mindenki boldog családi életről álmodozik, meleg családi kört óhajt magának. Ha ezt valóban elérni akarjátok, ne felejtsetek, hogy csak Krisztus királysága alatt lehet boldog családi élet.

Ki mint vet, úgy arat. Ez a közmondás sokszor jelentkezik életünkben. Ifjúkori vetésünknek a családi élet boldogsága vagy boldogtalansága már az aratása. Aki ifjúkorában tudatosan és megnyugvással fogadta el és szokta meg Krisztus királyságát élete felett, annak családi életében könnyebb ezt folytatni. A házaseletben a férfi és nő két külön akarata akkor fér el egymás mellett, úgy forr egybe és egészíti ki egymást, ha mindkettő megszokta egy harmadik, felsőbb akaratnak való engedelmeskedést.

Válságban van a családi élet, hangzik mindenfelé. Azt jelenti ez, hogy emberek élnek egymás mellett házastársi viszonyban Krisztus nélkül, gyermekeket nevelnek Krisztus nélkül, tehát Fej nélkül, Király nélkül. A férfi nem lehet a család feje, a nő nem lehet a család szíve, ha mindkettőjüknek nem királya Krisztus.

Az életet sokszor hasonlítjuk tengerhez, az egyes emberek életét hajóhoz. A családi élet sem más akkor, mint társas hajó. Úgy az egyik, mint a másik zátonyra fut, veszedelmbe sodródik vezető, kormányos nélkül.

Nincs fegyelem a családban. Nem is csoda, mert nincs király. A méhcsalád is elpusztul királyné nélkül, tehát vezető nélkül. A családi élet sorvadása, széthullása a legkomolyabb vészjel, amit nem hagyhatunk figyelmen kívül.

Nincs más orvosság, más menekvés, legyen Krisztus király családi életünkben! Ámen.

Esketési prédikáció

Csoma Zoltán

Nyírbogát, Magyarország

Krisztussal közösen

Alapige: 1Mózes 2,18

Bibliavetítés: János 5,1–15

Többen vannak közöttünk most is, akik még egyedül vannak, vagy akik már egyedül maradtak, és tapasztalatból vallják az Ige igazságát: nem jó az embernek egyedül lenni. Amikor Isten azt mondja: „*szerezek néki segítőtársat, hozzáillőt*”, szeretetéről tesz bizonyosságot, és a legjobbat teszi az ember számára.

Hány éven, évtizeden keresztül kellett a 38 éve beteg embernek szenvednie Jeruzsálemben, a Betesda-tónál, mert nem volt embere, hogy amikor megmozdul a víz, elsőnek vigye valaki be a vízbe, hogy meggyógyulhasson. Milyen szomorúan mondhatta az őt kérdező Jézusnak: „*Uram, nincs emberem!*”

Milyen sokan mondhatják ma ezt szükségétől vagy pusztán a magánytól szenvedő emberek: nincs emberem! Nincs emberem, aki segítsen, vagy aki csak szóljon hozzám!

Miért van így, miért vannak magukra maradt szenvedő emberek, ha azt halljuk az igéből, hogy Isten tudta, milyen fájdalmas az egyedüllét, és hogy ez ne így legyen, szerzett az embernek segítőtársat, hozzáillőt?

Isten, igéje által erre is megadja a választ: a bűn miatt, mely igyekszik éket verni ember és ember közé, hogy az emberek ne társai, hanem ellenségei legyenek egymásnak. Ez a forrás a bűn által megromlott világunk és életünk minden nyomorúságának. Isten szeretetet kíván, mert javunkat akarja, mi pedig inkább a gyűlöletre vagyunk hajlamosak. Ezért olyan embertelen ma is a mi világunk. „Uram, nincs emberem” panaszolhatják nagyon sokan.

S ebbe a bűn által sötétbe borított világba egyszer csak behatol egy csodálatos, fényes reménység. A már-már teljesen reményét vesztett ember, aki a sorsán változtatni nem képes, egyszer csak azt hallja: „*Kelj fel, vedd fel a te nyoszolyádat és járj!*” Hát mégis van ember az embertelenségben? De hát ki ez, hogy nincs szüksége a tó gyógyító vizére, aki Ő maga a gyógyító erő?!

Nem lehet más, csak az isten Fia, Fia annak az Istennek, aki „*úgy szerette a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz benne el ne vesszen, hanem örök élete legyen*”.

Jött, többet és jobbat hozva mindenkinek, aki azt kész tőle elfogadni. Jött meggyógyítani és örökre biztosítani a megromlott szövetséget Isten és ember, valamint ember és ember között.

De miért is nem szólítottalak meg eddig benneteket, drága ifjú pár, akiknek házassági szövetségére áldást kérnél együtt Isten szent színe előtt? Mert az elhangzottak után mondhatom: nem reménytelen szent elhatározások, hogy szeretetben, békeességben, egymás kölcsönös megbecsülésében társai legyetek és maradjatok egymásnak egész életetekben, nem válva sohasem egymás ellenségeivé. Aki elhozta a gyógyulás lehetőségét a 38 éve beteg embernek, a ti hűségeskütek megvalósulásának és egész életetekre való megmaradásának a lehetőségét is elhozta és most szeretettel kínálja elfogadásra. Ti ezt a mindennél jobb hírt nem most haljátok először, azért is vagytok bátrak és bizakodók. Ti ezt már mindketten régen megtanultátok, sőt évek óta rendszeresen tovább is adjátok, hiszen Isten kegyelmes elhívásának engedve tudjuk, hogy ennek az örömhírnél a szolgálatára szántátok oda magatokat. Az az Isten akarata, hogy ennek a jó hírnél hirdettetnie kell alkalmas és alkalmatlan időben, mert a hit csak hallásból lehet, a hallás pedig Isten ígéje által, hogy szűnjön a gyűlölet és növekedjék a szeretet. Hogy szűnjön az istentelenség és következménye az embertelenség, hogy aztán a helyét elfoglalja az Isten és ember iránti szeretet.

Áldott legyen Isten, ha ezt a nagy és szent feladatot eddig egymástól távol is jó eredménnyel végezhetétek, sokak öröme, újulására, épülésére. Kérjük Istent, hogy ezután együtt, az egymással való szövetségben és az Istennel való szövetségben megmaradva naponként erősödhesetek, hogy mindnyájunk öröme, sokak gazdagodására és üdvösségére, Isten nagy nevének dicsőségére még eredményesebben munkálkodhassatok. Legyetek hűségesek minden dolgotokban, hogy ne elmarasztalásban, hanem többre biztatásban lehessen majd részetek egykor.

Ennek megvalósulásához hadd kérjük „*legyen Uram a te kegyelmed rajtunk, amiképpen bíztunk tebened*” (Zsolt 33,22). Ámen.

(Elhangzott 1998. június 20-án Gáspár Katalin geszti, és ifj. Csoma Zoltán nyírkátai lelkipásztorok esküvőjén.)

Temetési prédikációk

Henter György

Alsórákos

Ki a boldogabb?

Alapige: Prédikátor 4,1–3

Gyászoló család, végtisztességet tevő gyülekezet! A legtöbb ember azért olvas bibliát, hogy választ kapjon szorongató kérdéseire. Mi sokszor fáradtak vagyunk végiggondolni a biblia gondolatait. A kész eredményt akarjuk, hogy drága gyöngyként felragyogjon előttünk. Néha sokat kell kutatnunk, hogy ez a ragyogás megvilágítson minket. Kapunk egy tanácsot, amelyet csak akkor értünk meg, ha összehasonlítjuk más tanácsokkal, vagy párhuzamba állítjuk élettapasztalatainkkal. A most felolvasott ige ilyen, nem készen ragyogó igazgyöngy, amely meg tud vigasztalni, hanem kiindulópont, amelyben a keserűség mély érzését találjuk. E ravatalnál ti is a keserűség kiindulópontjában álltok,

de amint elindulunk más érzések és tapasztalatok keresésére, meg kell látnunk a veszteség mellett a jót, amely a miénk volt és miénk lesz, ha Istenben bízunk. A prédikátor három kiindulópontban fogalmazza meg tanítását a keserúségről. Végigmegyünk mindhárom ponton, annak reményében, hogy vigasztalást találunk.

I.

Először azt fogalmazza meg, hogy nincs vigasztalás azoknak, akik nyomorúságban élnek és a sok szorongatás miatt sírnak. Hányszor hajtogattuk mi is ezeket a szavakat: nincs vigasztalás. Ez nem azt jelenti, hogy általában nincs vigasztalás, hanem, hogy nekem nincs. Még pontosabban, hogy bennem nincs. Így vélekedik az az ember, aki elveszíti gyermekét: nincs vigasztalás, vagyis nincs többé kedvem mosolyogni, nincs erő bennem, hogy a templomba menjek, hogy énekeljek. Így vélekedik az az ember, akinek katasztrófa pusztította el a házát: nincs vigasztalás, vagyis nincs többé kedvem dolgozni, nincs erőm a házamat újjáépíteni. De ha az előbb említett első ember mellé odaáll egyik barátja, aki minden nap meghallgatja panaszát és emberileg gyakran megválaszolhatatlan kérdéseire egy-egy imádsággal felel, az rendre vigasztalást talál. Vagy a másik ember mellé odaállnak szomszédai, hogy segítsenek a házát újjáépíteni. Ezzel meg is vigasztalják őt.

Nincs vigasztalás bennem – mondja a bajba jutott ember –, de van abban, akit Isten mellé állított, aki neki a javát akarja.

Testvérünk gyermekkorában veszítette el édesapját, s néhány évvel később az édesanyja is meghalt. Egyedül maradt, szülők nélkül, támasz nélkül. Nincs vigasztalás – gondolhatta ő, és mások talán így érveltek: nem lesz ebből rendes ember, nincs akitől jó példát lásson. De volt egy nagymama, aki maga mellé vette és dédelgette. A nagymamában volt erő a vigasztalásra és a gyermek nevelésére. Az életrajzában azt olvastam, hogy a második világháború után azért jött haza Magyarországról, mert a nagymamát nem tudta elfelejteni. Nem tudott hálátlanná válni az iránt, aki egykor a bajban mellé állt. Így vigasztal és kapcsol bennünket egymáshoz Isten a szeretet és hála kötelével. Elindít bennünket a prédikatori kétségbeesésből és nagymamák, barátok, szomszédok szerető tekintetével vezet a megvigasztalódás felé.

II.

Másodszor azt vallja a prédikátor, hogy jobb a halottaknak, mint az élőknek. Sőt, dicséri a holtakat az élő felett. Néha igazolható ez a gondolat. Különösen azok érezhetik így, akik hosszú évtizedeket éltek együtt. Ilyen esetben nem ritka, hogy az egyedül maradt társ így érvel: jobb a megholtaknak, mert ő nem szorul mások gondozására, mint én, ezután egyedül sóhajtozom álmatlan éjszakáimon, ezért jobb annak, aki meghalt. Az élőkkel szemben mégsem dicsérhetjük a halottakat csupán azért, hogy ők már nem érzékelik a rosszat. A halottra élete vet fényt vagy árnyékot. Nem dicsérhetjük azt a megholtat, akit nem dicsérnek saját életének a cselekedetei. Egy szólás úgy tartja, hogy a halottról vagy jót mondjunk, vagy semmit. Ha jót mondunk, a tetteiről mondjuk, ha hallgatunk, a gonoszságairól hallgatunk. Aki nemtelen, gonosz életet élt, az megholtan sem lehet nemes, dicséretre méltó. A legnagyobb dicsőség az volna, hogyha halálunkban Krisztus mondana dicséretet s ajándékozná nekünk a feltámadás ragyogását. Csak annak halálát dicsérhetjük az élet felett, akinek halálát az örökélet reménye széppítette meg. Ez a mi vigasztalásunk forrása.

III.

Harmadszor a prédikátor elvezet a keserűség legmélyére. Legjobban annak van dolga, aki meg se született. Aki nem született meg, nem tudja, hogy mi a bánat, betegség, csalódás, szegénység. Ha arra tekintünk, hogy mit veszíthetünk az életben, akkor jobb annak, aki meg sem született. Ha viszont arra tekintünk, hogy mit lehet megnyerni az élettől, akkor sokkal gazdagabb a lét a nemlétnél. Aki nem született meg, az se nem veszít, se nem nyer. Aki megszületett, az a megpróbáltatások között sok mindent elveszíthet, de a legnagyobb ajándék is az övé lehet: „minden a tiétek, ti pedig a Krisztuséi vagytok” – hirdeti Pál apostol. A prédikatori tépelődés útját egyik magyar költőnk, Csokonai Vitéz Mihály is bejárta. A világ gonoszságai, a sikertelenség kedvetlenítette el, amikor gyönyörű halotti versében megfogalmazta a prédikátor gondolatát: „Boldog, százszor boldog, aki nem született!” A költő lelke még ugyanebben a versben betelik örömmel, mert szeretni az élet számtalan színét, ízét és illatát – ez a legjobb. Így szól erről a vers: „De az élet, mihelyt bennem szikrát vetett, Fellobbant a hozzá vonzódó szeretet.”

Elhunyt testvérünk élete nem volt hiábavaló. Benne is fellobbant az élethez, munkához, Istenhez vonzódó szeretet. Szeretet, amellyel a kövekbe véste betűit, amellyel 84 éves korában is ragaszkodott a földhöz s annak terméséhez, amellyel az élettárs és gyermeke iránt vonzódott. Ez a szeretet testvérünket az öröklét felé irányította. Isten adjon ott békés lakozást neki! Ámen.

Sipos István
Máramarossziget

Hozzátok küldettem

Alapige: Lukács 4,18

Nemigen lehet megrendítőbb, fájdalmasabb, kétségbeejtőbb pillanatot elképzelni éle-tünkben, mint amikor valamelyik közeli hozzátartozónknak, szerettünknek a koporsója mellett kell megállanunk. Ezt a megrendítő, fájdalmas pillanatot élitek most át kedves gyászoló családtagok, amikor hitves, édesanya, nagymama, testvér, hozzátartozó koporsója mellett álltok.

Nem váratlanul, de mégis hirtelen távozott el közületek, közülünk a koporsóban nyugvó kedvesünk. Amikor néhány hónappal ezelőtt megtámadta a súlyos kór és átesett a bonyolult műtéten, mindannyian, veletek együtt, abban reménykedtünk, hogy hamarosan felépül, újra szolgálatba áll, sokáig közöttünk lesz még. A betegség azonban gyógyíthatatlannak bizonyult, rövid időn belül felemésztette egészségét, testi erejét. Hallhatatlan lelkét hordozó cserépedénye túl törekenynek bizonyult, földi sátorháza összeomlott.

Mindannyian megrendülten, veletek együttérző szívvel állunk e koporsó körül. Re-ánk nehezedik az élet múlandóságának súlyos terhe. Szívünkbe markol a zsoltáros által megfogalmazott igazság: „Az embernek napjai olyanok, mint a fű, úgy virágzik, mint a mezőnek virága. Hogyha átalme-gy rajta a szél, nincsen többé, és az ő helye sem ismeri azt többé” (Zsolt 103,15–16). A koporsó mellett tudatosan bennünk, hogy életünknek ezen a földön nem csupán kezdete volt, hanem egyszer vége is lesz.

Fájdalmatokban, a búcsúvétel és a végső tiszteletadás perceiben, bizonyára vigasztalást jelent számotokra az a tény, hogy ezekben a kibeszélhetetlenül nehéz pillanatokban ilyen sokan itt vagyunk mellettetek. De az igazi vigasztalást nem a mi jelenlétünk, együttérzésünk, kegyeletünk koszorúi, virágszálai, vigasztó szavaink, könnyeink jelentik

a ti számotokra, hanem annak a jelenléte, aki ilyen helyzetben, ilyen fájdalomban egyedül képes hathatós vigasztalást, megnyugvást és békességet ajándékozni. Az igazi vigasztalás az, hogy itt van közöttünk az, aki megígérte, hogy „én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20b).

Ő valóban velünk van. Velünk van nem csak életünk napsugaras útjain, ifjúságunk verőfényes tavaszán, életünk delén, erőnk teljében, egészségben, örömben, jólétben, boldogságban, megelégedettségben, hanem velünk van életünk válságos helyzeteiben, mélységeiben, betegségben, öregségben, fájdalmaink, kereszthordozásaink közepette, nagy-nagy veszteségeinkben, a halál árnyékának völgyében, szeretteink koporsója mellett is.

Ő szólít meg most bennünket, aki egykor a názareti zsinagógában, Ézsaiás próféta könyvét idézve, küldetésének célját jelentette ki övéinek, a világnak. „Az Úrnak Lelke van énrajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam.”

Isten Felkentje hirdeti most a gyászolóknak: Hozzátok küldettem! A koldusszegényekhez. Azokhoz, akiknek semmijük sincs, akik nincstelének, akiket kifosztottak, akiket minden értéküktől megfosztottak.

Sohol és semmikor nem érezzük magunkat olyan szegényeknek, mint amikor az élet és halál mezsgyéjén, koporsó mellett, nyitott sír szélén állunk. Most is úgy érezzük, hogy a halál, ez a mi utolsó és legnagyobb ellenségünk koldusszegénnyé tett, kirabolt egy családot, kirabolt bennünket. Szegényebbé lett a férj, mert nincs többé hitvese, szegénnyé lettek a gyermekek és az unoka, mert nincs többé az édesanya, nagymama, szegényebbé lett a testvér, a hozzátartozó, mi mindannyian.

Nekünk, a gyászoló szegényeknek most evangéliumot hirdet a mi Megváltónk. Mi lehet most a gyászolók számára evangélium, örömhír? Az, ami elhangzott egykor Lázár halálakor Mártának: „Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz énbennem, ha meghal is, él. És aki csak él és hisz énbennem, soha meg nem hal” (Jn 11,25–26). A jó hír, az evangélium most felénk hangzik: „Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem; és én örök életet adok nekik, és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből” (Jn 10,27–28).

Koporsóban nyugvó kedvesetek, 45 földi esztendőit élt testvérünk rendíthetetlenül hitt abban, aki a feltámadás és az élet. Egész földi élete, élete Uráról szóló bizonyosságtéttel volt. Családjában, gyülekezetünkben, munkahelyén, ismerősei körében. Az ilyen életnek pedig nem árt a halál. Az a halál után, a földi élet lezárta után is él. Olyan juha, kiválasztott gyermeke volt ő az Úr Jézus Krisztusnak, aki hallotta az ő szavát, és hallgattott az ő szavára. A jó Pásztor kezéből a halál sem ragadhatta ki. Ez most a vigasztaló jó hír, evangélium a mi számunkra. Kedvesünket a halál kiragadhatta közülünk, de nem ragadhatta ki Urunk kezéből. Nem vezett el, hanem örök élete van!

Hozzátok küldettem, a töredelmes szívűekhez. Hozzátok, hogy meggyógyítsam, bekötözsem megtört szíveteiket. Engedjétek kedves gyászolók, hogy összetört, vérző szíveteiket ő gyógyítsa, kötözze a gólgotai kereszten bemutatott áldozatának erejével, bűneinket eltörölő irgalmával, halált legyőző hatalmával, feltámadást és örök életet ajándékozó kegyelmével.

Hozzátok küldettem, a foglyokhoz, hogy szabadulást hirdessek, és a szabadulást megszerezzen számotokra! Földi életünk útjain mennyi minden foglyul ejt, megkötöz bennünket, rabságul ejt és nem tudunk szabadulni. Ézsaiás próféta korában a babiloniak fogságában vergődött Isten népe és már nem reménykedett a szabadulásban. Mi annyiszor vergődünk a betegség, a szenvedés, az emberi gyengeség, gyűlölet, gyarláság, bűn rabságában. És hányszor vallhatjuk mi is a zsoldárokkal: „Körülvettek engem a halál kö-

telei, és a pokol szorongattatásai támadtak meg engem, nyomorúságba és ínségbe jutottam” (Zsolt 116,3). Ebben a helyzetünkben szólít meg bennünket Urunk és hirdeti a koporsó mellett is: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak téged, enyém vagy!” (Ézs 43,1). Ez az ígélet teljesedett be Jézus Krisztusban. Ő a Szabadító. Ő szabadította meg elköltözött kedveseket a bűn, halál, kárhozat hatalmából. Életét átadta Krisztusnak, életébe befogadta Jézust és tudjuk: „Akié a Fiú, azé az élet” (1Jn 5,12). „Azért, ha a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek” (Jn 8,36).

Bízzatok reá minden fájdalomokat, kétségeket. Amióta a Golgotán elhangzott Jézus ajkáról ez a szó: „Elvégeztetett!”, azóta nincs olyan hatalom, ami bennünket megköthetne és fogságában tarthatna. Neki adatott minden hatalom mennyen és földön. Hatalma van arra, hogy a foglyokat kiszabadítsa és a lesújtottakat szabadon bocsássa.

Hozzátok küldtettem, hogy szeméiteket a látásra megnyissam, hangzik felénk a vigasztaló Ige utolsó üzenete. Mindenkor szükségünk van arra a „szemgyógyító írra”, amit az Úr Jézus Krisztus nyújt felénk. Hiszen a bűn miatt megromlott a látásunk. Csak a láthatókra nézünk, a világ zaja, az anyagiak kötik le a figyelmünket. Elvesztettük látásunknak azt a képességét, hogy Isten láthatatlan világát, az ő országát, annak javait, ajándékait is észrevegyük.

Mennyire szükségünk van most, a koporsó mellett szemünk megnyitására, hiszen a gyász sötét fellege, a fájdalmak könnyei teljesen elhomályosítják látásunkat. Csak a kétségbeejtő, szomorú valóságot látjuk: a halál hatalmát, szerettünk koporsóját, a nyitott sírt, a sírhantot. A magunk tehetetlenségét, erőtlenségét, kiszolgáltatottságát.

Kérjük és fogadjuk el most az áldott orvostól szemünk megnyitását, hogy ne csak a láthatókat lássuk, amelyek lesújtanak, hanem lássuk a láthatatlanokat is. Lássunk túl a koporsón, a halál hatalmán! Lássuk a láthatatlant, Istent és az ő országát. Benne azt a házat, amelyben „sok hajlék van”. Lássuk azt a helyet, ahová a halált legyőző Úr előrement és helyet készített benne bízó gyermekeinek. Lássuk azt a helyet, amelyre nézve így könyörgött a mi Urunk főpapi imájában: „Atyám, akiket nekem adtál, akarom, hogy ahol én vagyok, azok is élvezem legyenek; hogy megláthassák az én dicsőségemet, amelyet nekem adtál: mert szerettéll engem e világ alapjának felvettetése előtt” (Jn 17,24). Lássuk, ha tükör által, homályosan is, de Krisztus által megnyitott szemünkkel lássuk azt, amit hitünk szerint hazaköltözött testvérünk immár tisztán és világosan, szemtől szembe lát. Amiket itt „szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg se gondolt, amiket Isten készített az őt szeretőknek” (1Kor 2,9).

Kedvesetek számára bezárult a földi élet ajtaja. De megnyílt előtte egy másik kapu, az örökkévalóság kapuja. A golgotai kereszten bemutatott engesztelő áldozatával, feltámadásával Krisztus nyitotta meg ezt az ajtót, sőt ő maga az ajtó, aki által elköltözött testvérünk átment a halálból az életbe. E megnyitott ajtó bizonyossága legyen a mi vigasztalásunk végső és örök forrása. Könnyeink között is, az örök élet és feltámadás hitével, az apostol bizonyágtételével a szívünkben helyezzük örök nyugalomra Krisztushoz költözött szerettünk földi sátorházát: „Azért nem csüggedünk..., mivelhogy nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra; mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók” (2Kor 4,16a,18). Ámen.

Lelkészi értekezleten

Tóth Árpád

Vajdakamarás

A lerontott választófal

Alapige: Efézus 2,14

Kedves szolgatársak! Országos lelkészértekezletre gyűltünk össze, melynek témája: a másság megnyilvánulása, elfogadása, tisztelete. A felolvasott Ige is ehhez a témához kapcsolódik. Minden szónak külön súlya van e versben. Bonyolult világunkban gyönyörködik a mi lelkünk, amikor békességről, eggyé tételről, válaszfalak lerontásáról hallunk.

Lehetetlen nem szólani arról, hogy néhány nappal ezelőtt Európa polgárai örömmel emlékeztek arra a történelmi eseményre, amikor 1989. november 9-én lerombolták a nyugati és keleti világot jelképesen kettéválasztó Berlini falat. Tíz évvel e jelentős nap után, az akkori német kancellár, Dr. Helmut Kohl így kezdte megemlékező beszédét: „Istennek adjunk hálát, hogy a huszadik század végén megérhettük e csodát.” A nyugati és a keleti világot kettéválasztó fal leomlott, a keleti tömb országai több oxigénhez jutottak, de a néhány hónapig tartó eufória után beállt a csend, kezdtük megismerni egymást. Kölcsönösen megállapítottuk: ti mások vagytok, mint mi!

Voltak, vannak őszinte közeledők, akik az elmúlt évek során barátainkká lettek, sokat segítettek rajtunk, érettük hálát adunk Istennek. Voltak azonban erőszakoskodók is: legyetek olyanok, mint mi – mondták –, akkor elfogadunk benneteket. Talán nem csak engem szólítottak meg Hollandiában: ha nem járok mindig fekete öltönyben és nem teszem fel a fekete kalapot, akkor nem is vagyok igazán református lelkipásztor. Ugyanígy Magyarországon némelykor rosszállóan állapították meg: nem jól énekeljük a zsoltárokat.

Tíz év után, a másság megismerése után, pozitív és negatív tapasztalatok birtokában, megtorpanunk, félünk a másságtól (lásd az új istentiszteleti rend, illetve az új énekeskönyv bevezetése körüli gondokat). Félünk, hogy új választófal emelkedhet, amely százszor fájdalmasabb lehet számunkra, mint a Berlini fal. Nem is merünk arra gondolni, hogy ez a választófal netalán valahol Nagyvárad és Debrecen között húzódná. Hasonlóképpen, erdélyi református egyházi életünkben is félelmeink vannak. Egyesek nyíltan kimondják: már emelkedik a lelki fal, – csoportosulások, érdekszövetségek, különböző kegyességi mozgalmak építómesterei szorgoskodnak a választófal létrehozásában. Hiszem, hogy sokunknak fáj ez, féltjük erdélyi református Sionunkat! Ezért Krisztushoz kiáltunk: Uram, tarts meg minket, mert elveszünk! Számomra legfájdalmasabb jajkiáltás: „Elvész az én népem, mivelhogy tudomány nélkül való” (Hós 4,6). Vajon miért felejtjük el, hogy a tudomány kezdete az Úr félelme?

Úgy érzem, nem véletlen az értekezletünk létrehozóinak a témaválasztása: a másság kérdése. Szembe kell néznünk vele, gyógyírt kell találnunk rá. Az első előadás, a *Sátán megkötözése* címet viseli, mely sejteti a szomorú valóságot: a Sátán komoly romboló munkát végez a világban. Az Édenkertben nem volt választófal a teremtés után: „látá Isten, hogy minden amit teremtett ... igen jó” (1Móz 1,31). A Sátán, a bűn emelte az első választófalat Isten és ember között, azóta a történelem során szüntelenül emelkedtek ezek a falak ember és ember, nép és nép, egyház és egyház között. Testvéreim, ne áltassuk és altassuk magunkat, hogy erdélyi református egyházunkban egység van, mert ahol emberek vannak, ott bűn is van, ahol pedig bűn van, ott nőnek a válaszfalak is.

Mit cselekedjünk tehát? – kérdezzük, mint egykor kérdezték Keresztelő Jánostól. Pál felel az Igénk szavával: a felolvasott Igevers kulcsszava egyben a másság elfogadásának kulcsa is, Ő, vagyis Jézus Krisztus. Károli bibliánk nagybetűvel írja az Ő-t, ezzel világosan kiemelve az Úr személyének elsődlegességét, aki életünk középpontjában kell hogy legyen. Ő, vagyis Jézus Krisztus a mi békességünk, Ő, vagyis Jézus Krisztus teszi egyé a két nemzetséget, Ő, vagyis Jézus Krisztus rombolja le a választófalakat. Vajon elfelejtjük Krisztus Urunk szavát: „nálam nélkül semmit sem cselekedhettek” (Jn 15,5), vagy reformátoraink tanítását: Salus Cristus – Egvedül Krisztus?

Testvéreim, ha nem Krisztusra nézünk, soha nem lesz békesség közöttünk, ha nem az Ő Lelke vezérel bennünket, a szakadás egyre nőni fog, ha nem Őt hallgatjuk, hanem csoportérdekek vezetnek, a választófalak nőni és sokasodni fognak.

Egykor a jeles teológiai professzor, Karl Barth egy istentiszteleten vett részt itt a teológiai akadémián. Miután vége volt, odalépett az igehirdetőhöz és megköszönte: „szép prédikáció volt”. Csodálkozva kérdezték: „a professzor úr, mint német anyanyelvű, mit értett belőle?” „A lényegét értettem, szép prédikáció volt, mert sokszor hangzott el benne Jézus Krisztus neve” – volt a felelet.

Ha Ő, Jézus Krisztus Lelke vezérel, neki engedelmeskedünk, lesz jövendőnk minden különbözőségünk ellenére. Ő rontja le a válaszfalakat emberek, népek, egyházak között. Sokfélék – MÁSOK – vagyunk, különböző talantomokkal áldott meg Isten bennünket, de mind Krisztus testéhez, egyházához tartozunk. Tagok vagyunk, a Krisztus testén belül. A tag kötelessége pedig az, „hogy ajándékaival a többi tagok javára és üdvösségére készséggel és örömmel szolgáljon” (HK 55). Nem egymás ellen, hanem egymás javára! Ezt tesszük-e testvéreim?

Egy személyes vallomással zárom. Istennek adok hálát, hogy rendkívüli emberek tanítottak, neveltek. Dr. Bíró Mózes keresztelt, tőle hallottam először Jézus Krisztusról vallásórákon. Dr. Dobri János konfirmáltatott és nevelt lelkésszé, dr. Tonk Emil volt a háziorvosom, dr. Juhász István söfőrije lehettem, és sok bizalmas feladatot bízott rám. Sokat tanultam tőlük, különböző lelkületűek voltak, de mindegyikük építette az egyházat a maga sajátos módján! Egy alkalommal, amikor Dobri Jánossal beszélgettem, a közte és Juhász professzor úr közti különbségekről szóltam. Ő így felelet: valóban sok mindenben különbözünk, de a lényeges dolgokban mindig egyetértünk és ez: küzdeni egyházunkért és népünkért! Isten dicsőségére!

Legyen eredményes e kétnapos tanácskozásunk ennek az emelkedettségnek a jegyében. Krisztus Szentlelke vezéreljen mindnyájunkat: egyházunkért, népünkért, Isten dicsőségére! Ámen.

(Elhangzott 1999. november 18-án Kolozsváron a Teológiai Akadémián, az országos lelkész-értekezletet megnyitó istentiszteleten.)